

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Mesečni prilog »Sokolska Prosveta«

God. II. - Broj 52.

Ljubljana,
17. decembra
1931.

Izlazi svakog četvrtka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6, telefon broj 2312, uprava u Narodnom domu, telefon broj 2543 - Ljubljana • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Rodjendan Nj. Vel. Kralja

Nj. Vel. Kralj Aleksandar I., naš uzvišeni Gospodar, slavi danas 43. rođendan svog blagoslovljenog života, posvećenog svega sreći i napretku jugoslovenskog naroda.

Proslavljajući obletnicu rođenja svog velikog Kralja, ceo naš narod okupljen je oko Njegovog svetlog prestolja; da Mu svojom nepokolebivom vernošću i odanošću bude najmoćnijom potporom u privadanju u delo Njegovih velikih nastojanja i namisli, upravljenih jedino dobrobiti i snazi, veličini i jedinstvu naroda i države.

Kao najveći Vođ Nacije, On, naš ljubljani Vlada, vodio je uvek Svoj narod herojski i mudro, u viharima i tmurnim danima, kao i u danima sunčanima i svetlim, deleći s njime podjednako sve tegobe i patnje, sreću i radost, predvođeci ga uvek putem bolje, lepše i slavnije budućnosti.

U najtežim i najsudbonosnijim časovima, koje je proživljavala naša Otadžbina, naš narod stajao je čvrsto uz svog velikog Kralja i slušao predano Njegovu reč, uvek spreman da s Njime živi i umire. U tim časovima, kao i uvek, upirao je naš narod svoje oči u svog velikog Vođu, svestan, uveren i pun nade, da mu jedino On može da olakoti i ublaži težinu udaraca, koje bi Usud naneo našem nacionalnom i državnom životu. Jer niko nije znao ni umeo da tako blagom rukom vida i celi otvorene rane i da blaži i olakšava muke i boli našega naroda, do li naš ljubljani Kralj. Niko i nikada nije znao ni umeo da bolje shvati i uvidi patnje i da pronikne potrebe i želje našega naroda, do li njegov najbolji Sin, Prvi Građanin države, naš narodni Kralj. Događaji i vreme opravdali su zato i podžegli živu veru našega naroda prema svom Vladaru, i stoga oduvek u srcu jugoslovenskog naroda buktu neugasivim živim plamenovima ona velika i istinska ljubav, koju tako gorljivo uznosi prema svom najvećem i najlepšem simbolu slobode i jedinstva, prema svetloj Kruni kraljevine Jugoslavije, Nj. Vel. kralju Aleksandru I. Karađorđeviću i Njegovom Domu.

I Sokolstvo kraljevine Jugoslavije, deleći s celokupnim jugoslovenskim narodom radost današnjega dana, srećno je i gordo, što može da svome najvišem Zaštitniku prinese svoja otvorena sokolska srca, verna, odana i blagodarna, koja poput sjajnih kresova obasipaju čitavu našu Zemlju svetlom Jugoslovenstva, — srca, danas kao i uvek, prožeta neograničenom ljubavlju, u jedinstvenom otkucanju biju za svog Kralja, Narod i Otadžbinu.

Zanoseći se gorljivim željama, da našem viteškom Kralju Providnost udeli dug i srećan život, naša sokolska srca kliču Mu svoj sokolski

Zdravo!

Proslava stogodišnjice Tyrševoga rođenja u Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije

Svim braćkim župama, društvima i četama!

Slovensko Sokolstvo nalazi se u predvečerju proslave stogodišnjice rođenja svoga osnivača. Preko milion Sokolova: članova, naraštaja i dece, u preko 6000 sokolskih društava, razasutih na četiri kontinenta, spremaju se da zajedno s braćkim čehoslovačkim narodom na dostojan način i sa najvećim pijetetom proslave stogodišnjicu rođenja »velikog sakupljača i organizatora narodne i slovenske snage, velikog čistača narodne i slovenske prosvete od štetnih uticaja germanstva, velikog proroka slovenskog oslobođenja i ujedinjenja« — dra. Miroslava Tyrša.

Ovo veliko ime, koje svaki Soko izgovara s osećanjem dubokog poštovanja, divljenja i ljubavi, i koje je za veća vremena s besmrtnom slavom utkano u istoriji Sokolstva i Slovenstva, postalo je nosilac i sinonim sokolske ideje, koja je svojom velikom moralnom snagom stavila u pokret slovenske mase i blistavom svetlošću istine obasjala im puteve iz ropstva u slobodu i lepšu budućnost.

Pojava Miroslava Tyrša, čija je ličnost, posmatrana kroz prizmu jednog stoleća, iz perspektive sadašnjice, izrasla u gorostas čija silhueta pod zdravima sunca slobode iz dana u dan sve više raste, — od istorijskog je značaja ne samo za braćki čehoslovački narod, nego i za sve ostale Slovence. I zato se i Soko kraljevine Jugoslavije, s jugoslovenskim narodom, sprema da na što svečaniji način proslavi stogodišnjicu njegova rođenja koja pada u 1932. godinu.

Izvršni odbor Saveza rešio je, na predlog saveznog prosvetnog odbora, da se ta proslava održi u jedan dan u svim sokolskim društvima i četama, i to u sobotu 5. marta 1932. (ili sutradan u nedelju), jer je toga dana ujedinjeno i sedamdesetogodišnjica, kada se prvi put u Praškom Sokolu počelo vežbanjem.

U cilju pripreme i što uspešnijeg izvođenja proslave, izvršni odbor izdaje braćkim župama, društvima i četama sledeća uputstva:

1. Pre nego što se pristupi izvršenju same proslave, treba da se naše

članstvo za proslavu duhovno pripremi. U tu svrhu treba da se u toku meseca januara i februara 1932. češće održe kratki govori pred vrstom i predavanja za sve kategorije pripadnika o životu i radu Miroslava Tyrša. Januarski broj »Sokolske prosvete« biće sav posvećen uspomenu na Tyrša, pa će u njemu biti otštampani i govori pred vrstom i sva potrebna grada za predavanja.

2. Da bi proslava uspeła što bolje i svečanije, treba da se u svakoj sokolskoj jedinici što pre preduzmu sve pripreme radnje i, prema potrebi, izabere naročiti »Odbor za Tyrševu proslavu«.

3. Sve sokolane i vežbaonice treba snabdeti slikama ili poprsjima Tyrša i Fügnera. U jubilarnoj godini neka sokolane i vežbaonice budu naročito udešene i okićene onim što nas potseća na Tyrša.

4. Za sokolske biblioteke treba nabaviti Tyrševa dela i dela o Tyršu.

5. U većim mestima treba da sokolska društva dadu inicijativu gradskim, odnosno opštinskim upravama, da se prilikom proslave koja od većih i lepših ulica nazove Tyrševim imenom.

6. Samu proslavu treba organizovati po uzoru na Mararykovu proslavu (vidi »Sokolski Glasnik« od 22. februara 1930., broj 22) i u većim sokolskim društvima podeliti je u dva dela. Prvi deo bi se sastojao od svečane sednice sokolskog društva, na koju neka se pozovu i predstavnici državne vlasti i kulturnih ustanova i organizacija. Dnevni red sednice pored govora o Miroslavu Tyršu, njegovu životu i radu, može biti ispunjen pesmom, muzikom i recitovanjem. Drugi deo proslave bio bi uveče na akademiji, koja treba da je naročito svečana, i po programu i po izvedbi.

Naert svečanog govora izradiće savezni prosvetni odbor i do polovine februara meseca poslati ga svim sokolskim jedinicama.

Braćke župske, društvene i četne uprave neka se postaraju, da ova proslava u svemu bude na visini, dostojna velikog imena osnivača Sokolstva — dra. Miroslava Tyrša.

Zdravo!

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije

I. zamenik starešine:

Engelbert Gangl, s. r.

Pretsednik prosvetn. odbora:

Dr. Vladimir Belajčić, s. r.

Tajnik:

Ante Brozović, s. r.

Prof. ST. STANOJEVIĆ, (Vel. Bečkerek):

U oči društvenih skupština

U jednome od prošlih brojeva, savezni predsednik prosvetnog odbora »povukao je za uže zvana, jer je u opasnosti čistota sokolske ideje«.

Na svakoga istinskog sokolskog radnika taj je članak ostavio dubokog utiska. Zaista se mora voditi računa o kvalitetu našega sokolskoga članstva.

Medutim moramo poći od sokolskih uprava, da bi se mogao ostvariti red na svima linijama sokolskoga rada. Nalazimo se pred godišnjim skupštinama, kada se predlažu članovi za pojedine funkcije u društvu. Mnogo puta je bilo da se za izvesne poslove predložio član, koji ili neće ili ne može da radi što mu je povereno. A izbor je došao iz različitih uzroka, samo ne sokolskih. Mnogim društvenim skupštinama jako imponiraju ljudi »od položaja«. One ih biraju s različnim računima: da društvu svojim ugledom i uticajem privlače novo članstvo, ili da materijalno društvo pomažu, ili da is-

posluju pomoći sa koje druge strane, ili najzad da u opšte uzdignu društva.

A na kraju krajeva došlo je do razočaranja. Tako izabrani članovi smatrali su da je dosta što su pristali da budu izabrani, da već samim tim što zauzimaju dotičnu funkciju u društvu, da je to dosta, i da društvo mora biti srećno što je u upravi i jedan tako imućan ili ugledan čovek. Ne daju nikakvu inicijativu za rad, ne vaspitava se članstvo onako, kako bi to bio pravi interes Sokolstva. Sve stoji na početnoj tački, sve u početku početka, a kad bi se nešto i uradilo, onda bi se napisali izveštaji, u kojima bi se odao »puno priznanje tom i tom neumornom bratu funkcioneru«. Od uspeha jedne priredbe živelo bi se nedeljama i mesecima, dok bi stvarni godišnji rezultat rada zaista bio minimalan.

Uže zvana, koje je povukao brat dr. Belajčić, obzirom na celokupno naše članstvo, neka prilikom naših sokolskih skupština povučemo i u po-

gledu naših društvenih uprava. Treba nam vrednih ljudi, treba nam idealista, treba nam fanatika. Ne može biti reda, rada i napretka u društvu, ako uprava nije sastavljena od ljudi punih inicijative, ljudi koji su živi organ sokolske misli.

Znam, da će mnogi reći: malo je takvih u jednome mestu, i nije moguće sastavljati tako idealnu upravu. No nije tačno da ih ni toliko nema. Valja samo bolje pogledati, potražiti upravu iz sredine svoga članstva, koje je svojim radom zasvedočilo da ume da se žrtvuje za sokolsku ideju, a nikako ne treba tražiti upravu van naših redova. Neka bi se predlagali oni, kojima će biti čast, što su predloženi, a ne uzimajte one, koji veruju da oni društvu čine čast, što su se primili »teškog posla«, koji stvarno i ne otpravljaju.

Naš brat dr. Laza Popović, u jednome svome članku, između ostaloga, rekao je i ovo: »Treba se latiti rada, sitnog, realnog, neznatnog i malog rada — sednice i dugotrajna dogovaranja ostavimo smušenjacima. Mi moramo napred, moramo raditi, a mudrijašnje u — trnje!«

Koliko mnogo istine u ovo malo reči! Ali tu istinu mi moramo i u delo da sprovedemo. Moramo da nademo ljude, koji se neće libiti posla, bio on veliki, bio mali ili neznačajan. U našim radionicama nema važnih i nevažnih poslova — sve je podjednako i važno i vredno. Zato nam trebaju oni, koji će sve raditi, i kao funkcioneri svojim primerom naterati i sve ostale članove da rade na čast svoga društva i sokolske ideje u opšte. Takovi treba da budu birani i takvi treba da upravljaju društvom!

Sokolska radio - predavanja

Donašamo spisak radio-predavanja, koja će se održati u zimskom ciklusu decembar-februar 1931.—2. godine preko radio-stanice Beograd po sporazumu između SPO i uprave radio-stanice.

1. »Sokolske vrline« — predaje br. gen. Stevan Knežević dne 11. dec. 1931.
2. »Biologija telesnog vežbanja« — br. dr. Toma Jovanović dne 18. dec. 1931.
3. »Naučna podloga Tyrševog Sokolstva« — br. prof. M. Stanojević dne 25. dec. 1931.
4. »Sokolstvo i vera« — br. dr. M. Pavlas dne 1. jan. 1932.
5. »Eugenika u Sokolstvu« — br. dr. S. Aleksić dne 8. jan. 1932.
6. »Sokolstvo i trezvenost« — br. Vel. Popović dne 15. jan. 1932.
7. »Sokolstvo i univ. omladina« — br. dr. M. Glavinčić dne 22. jan. 1932.
8. »Istra« — br. Ivan Lovrić dne 5. feb. 1932.
9. »Sokolstvo i porodica« — br. Nenađ Rajić dne 12. feb. 1932.
10. »O sokolskoj disciplini« — br. Đ. Brzaković dne 19. feb. 1932.
11. »Telesno vežbanje devojke i žene« — br. dr. M. Dragić dne 26. feb. 1932.
12. »Sokolstvo i narodna privreda« — br. dr. V. Murnik dne 5. marta 1932.

Predavanja se održavaju svakog petka od 20—20.30 časova.

Predaja diplome časasnog doktorata sestri Renati Tyrševoj

Predaja diplome časasnog doktorata Karlovog univerziteta u Pragu sestri Renati Tyrševoj izvršena je izričito želju s. Tyrševu na skroman način. Diplomom doktorata honoris causa izručila je svečarici deputacija univerziteta pod vodstvom rektora dr. Pekača. U diplomu samoj naznačeno je, da se sestri Tyrševoj podeljuje časasni doktorat za »njene napore oko obezbeđenja i očuvanja naroda te za produbljene i širenje njegove kulture«.

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Sokolski dani u Pragu

Prigodni koncert svesokolskoga sleta. Svečana sednica sletskog odbora. Veze Sokolstva s novinarstvom. Sednica Saveza Slovenskog Sokolstva. Zborovanje odbora ČOS. Slovensko veče u Bubenči. Akademija Praškog Sokola u Narodnom divadlu. Pripreme za slet. Raspored sleta.

U Pragu postaje sve življe. Slovensko Sokolstvo s ČOS na čelu, pripravlja se da proslavi buduće godine 70-godišnjicu svoga opstanka i 100-godišnjicu Tyrševog rođenja. Različni odbori i oseci sletskog svečanostnog odbora već duže vremena rade, da pripreme pravovremeno sve što je potrebno za uspeh sleta, koji je ovisan od čitavog

pevačkog društva »Smetana« i poznate češke Filharmonije pod vodstvom prof. Sloupke i solista Narodnoga divadla. Koncertat je bio prenašan po praškom radiu. Po otpevanim državnim himnama govorio je pred sakupljenom publikom, reprezentantima ČSR, zastupnicima prijateljskih država, mesta Praga i t. d. br. dr. Scheiner za ČOS i SSS, br. Zamoyski za poljsko Sokolstvo, br. Manohin za Savez ruskog Sokolstva te br. Gangl za Savez Sokola kraljevine Jugoslavije.

Kao treći važan događaj bio je sastanak novinara sviju većih časopisa Češkoslovačke, kao i drugih država u Tyrševom domu, gde ih je najpre pozdravio br. dr. Scheiner, zatim je zamenu staroste ČOS br. dr. Bukovskij u širokim potezima objasnio zna-

Sednica svečanostnog sletskog odbora ČOS 3. XII. o. g.

niza različitih pitanja. Naš izveštaj išao bi gotovo u beskonačnost, kad bi hteli pa i nešto potanje izvesti o ogromnim pripremanjima i radu, koji se već sada vrši. Neke bude dovoljna konstatacija, da su se prošlih dana sakupili u zlatnome Pragu predstavnici čitavog češkoslovačkog Sokolstva da odobre do sada već stvorene zaključke i pripreme; bio je na okupu također i Savez Slovenskog Sokolstva da poduzme sve za čim veću i jaču manifestaciju ujedinjenja Slovenskog Sokolstva prigodom proslave 100-godišnjice Tyrševog rođenja. Moramo da podučemo takat, da postoji kod sviju čvrsta volja da se slet izvrši u celosti, pored teških gospodarskih prilika, jer će se radovima oko gradnje raznih vežbališta bar donekle ublažiti besposlenost. Sigurno je, da će to biti najveća gimnastička sokolska manifestacija do danas.

Kako sižu pripreme oko osnivanja Praškog Sokola u godinu 1861, to i sam raspored sleta sadrži prve priredbe već ove zime kad će se vršiti smučarska takmičenja ČOS i SSS u Štrbskom Plesu za prvenstvo, bilo je sasvim umesno, da se je sastao ceo vrhovni odbor na plenarnom zasjedanju i da se sletska godina otvori velikim koncertom u najvećoj praškoj dvorani u Mesnom domu. Zborovanje sletskog odbora vršilo se je u Tyrševom domu u prisutnosti predstavnika Slovenskog Sokolstva, a pod predsedanjem br. staroste dr. Scheinera, koji je u svojem govoru, upućenom prisutnim sokolskim radenicima, podvukao veliko značenje sleta. Za jugoslovensko Sokolstvo prisustvovali su br. Gangl i br. Paunković, te izvestilac br. Švajgar, za poljsko Sokolstvo br. starešina Zamoyski i načelnica sestra Zamoyska, za rusko zaogranično Sokolstvo načelnik br. Nikolaj Manohin. Po govoru br. staroste dr. Scheinera pozdravili su prisutne br. Gangl, br. Zamoyski i br. Manohin, našto su delegati pojedinih odbora i oseci izvestili o radu u svojim odborima, odnosno osecima. Iz svih izveštaja moglo se je stvoriti sliku o samoj organizaciji, kao i o nameravanim potvratima na sletu. O potankostima izveštice na drugom mestu. Iste večeri, 3. decembra održan je, u potpuno rasprodanoj Smetaninoj dvorani Mesnoga doma, prigodni koncertat svesokolskog sleta uz sudelovanje praškog

členje svesokolskog sleta, koji će se održati 1932. u Pragu. U daljnjim svojim izlaganjima, dotaknuo se je govornik također i ostalih sletskih pitanja, a objasnio je također i sve ostalo o sletu, što bi javnost moglo zanimati. Tom je prilikom apelirao na sabrane novinare, da uvek, kao i dosada podupiru težnje sokolske organizacije. Prisutni su bili također i svi zastupnici Slovenskog Sokolstva, koji su pojedinih novinara tumačili stanje svojih sokolskih saveza, o učešću na sletu i t. d.

Istog dana održana je i sednica predsedništva Saveza Slovenskog Sokolstva, o čemu izveštavamo na drugom mestu. ČOS su zastupali br. dr. Scheiner, načelnik Heller, prosvetar Krejčí, načelnica Provaznikova i predsednik slovenskog odbora br. Štepanek. Za jugoslovensko Sokolstvo prisustvovali su br. Gangl i br. Paunković, za Poljake br. Zamoyski i s. Zamoyska, za Ruse br. Manohin. U subotu pak popodne počeo je sa zasjedanjem odbor ČOS, koji je u glavnom imao da odobri dosadnji rad, te da raspravlja o proračunu za 1932. godinu. I o tome izveštavamo na drugom mestu. Za naše Sokolstvo bila su prisutna braća Gangl i Paunković, koje su zastupnici češkoslovačkih župa srdačno pozdravili u svojoj sredini. Navečer pak, priredilo je agilno društvo Praga-Bubunči vrlo uspešno slovensko veče, u prisutnosti sviju zastupnika Slovenskog Sokolstva. Jaki akordi fanfara iz »Dalibora« pozdravili su slovenske goste, a sestre u narodnim nošnjama ponudili su ih, po starom slovenskom običaju, kruhom i solju. Po govoru društvenog staroste brata Zednika, progovorili su sakupljenom općinstvu br. Zamoyski i br. Gangl, a među ostalim točkama programa nastupili su također i jugoslovenski studenti, pod vodstvom br. Šivica, te otpevali nekoliko naših lepih pesama. Značenje slovenskih večeri u Pragu je veliko i znači pored međusobnog upoznavanja još i produbljivanje veza među pripadnicima raznih slovenskih plemena.

Poznato je, da se je počelo osnivanjem prvog češkog gimnastičkog društva Sokol u Pragu još godine 1861., te da vlada nije dugo htela da potvrdi pravila. Matično društvo svega Sokol-

stva »Pražsky Sokol« upotreblilo je tu priliku, te priredilo u nedelju 6. decembra u Narodnom divadlu krasnu gimnastičku akademiju, kojoj su učestvovali svi zastupnici slovenskih sokolskih saveza, s. Tyrševa, bivši načelnik ČOS i SSS, br. dr. Jindra Vaníček, te predstavnici sviju oblasti. Akademija bila je priredena na uspomenu 70-godišnjice osnutka »Praškoga Sokola« sa svim odeljenjima matičnog društva. Po uvodnom sviranju društvene fanfare i govoru društvenog staroste, govorio je br. starosta ČOS, dr. Scheiner, koji je u krasnom govoru prikazao svu veličinu i odvažnost braće, koja su pred 70 godina stvorili kolektiv čitavog današnjeg Sokolstva. Program je obuhvatao istorijski razvitak gimnastike od svoga početka, pa do danas. Uspeh je bio odličan, što ponovno utvrđuje znani glas matičnog društva.

Iz svega je razvidno, da sletске pripreme u Pragu napreduju tako hitrim tempom, da ih je teško i slediti. Svi odbori i oseci zatrpali su radom, da bi sve u pravom času bilo dovršeno. Na Strachovskom počele su da niču tribine na stadionu, a također i radovi oko podizanja vežbališta u punom su jeku. Moramo napomenuti, da će vežbalište IX. sleta obasirati pored običajnog stadiona s garderobama i t. d. još i dva manja stadiona za takmičenja i vojničke vežbe. Na sletištu će dakle biti tri stadiona. Prostora za vežbače u prostim vežbama biće toliko, da će ih najednput moći da nastupi oko 15.000, tako da će se svakog dana izmenjivati, budući ČOS broji oko 60.000 vežbača. Nedostatak prostora onemogućio je još veći nastup. Na sletskom programu, koji je već u glavnim potezima izrađen, biće također i sletska scena, koja će prikazivati svu lepotu sokolskog rada, te će daleko nadvisiti nezaboravne dane »Marathona« na VI. sletu 1912. godine. Vredno je također da se spomene, da će na sletu nastupiti, osim sokolske dece i naraštaja, također i daci srednjih škola sa svojim III. srednjoškolskim igrama, vojska, te članstvo ČOS i naraštaj u ogromnim ciframa. Vršiće se također i takmičenja za slovensko prvenstvo u svim gimnastičkim disciplinama.

Za očekivati je, da će slet u Pragu, prilikom 100-godišnjice rođenja osnivača Sokolstva dr. Tyrša, te u proslavu 70-godišnjice opstanka, biti upravo ogroman. Na sletu uzeće učešća svi Sloveni, a također i zastupnici svih ostalih telesno-vaspitnih organizacija, koji se već sada za njega spremaju. Jugoslovensko Sokolstvo ne sme da zanešta u tome, pa mora već sada napeti sve sile, da učestvuje u punom broju. Ne smemo da zaboravimo, da će ovaj slet biti gimnastička priredba, usko vezana s manifestacijom za sokolske ideale. Moramo dakle nastupiti u prvom redu s ostalim slovenskim Sokolima u najvećem broju vežbača i vežbališta, jer ćemo na taj način najbolje dignuti značenje sleta, kao manifestacije čitavog Slovenstva.

Sokolski dani u Pragu jasan su nam dokaz, da se čitavo Sokolstvo sprema za slet, a i garancijom, da će također i uspeti, jer volja projevaja i obuzimlje sve nas, kojima razvoj naše misli leži na srcu.

Pripravimo se dakle dobro za sokolsku olimpijadu 1932. godine!

Odbor ČOS

Jesensko zasjedanje odbora ČOS održano je u Pragu 5. i 6. o. m. uz učešće, pored celokupnog predsedništva, još i svih u ČOS učlanjenih župa, koje su poslale 77 svojih zastupnika. Sednici zbor prisustvovali su također i zastupnici Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije br. Gangl i br. Paunković te starosta poljskog Sokolstva br. Zamoyski, koji su pozdravili rad ČOS i obećali puno učešće na IX. svesokolskom sletu u Pragu 1932. Sednicu je vodio delom br. dr. Scheiner, a delom pak njegov izmenik br. Bukovskij.

U subotu 5. o. m. zbor je otvorio br. dr. Scheiner, pozdravivši sve prisutne delegate, našto je u ime predsedništva podneo izveštaj br. dr. Bukovskij, koji se je najpre setio umrle braće i sestara, pozdravljajući zatim sa radošću brata starešinu dr. Scheinera, koji se je po svom ozdravljenju opet povratio sokolskom radu. Sestri Renati Tyrševoj čestitalo se je povodom njene promocije za počasnog doktora, bratu dr. Vaníčeku upućen je bratski pozdrav, a bratu Havelu čestitalo se je povodom njegove 60-godišnjice. Nato su podali izveštaje o ekspanziji u Pariz i Split br. načelnik i sestra načelnica, koje je odbor primio do znanja, kao i izveštaj o stafetnom trčanju dne 20. novembra. Glavna tačka dnevnoga reda od subote bila je razgovor o proračunu ČOS za godinu 1932., koji iskazuje izdatke u visini od 1.602.416, a priloge pak od 1.881.000 Kč. Po pregledu i izveštaju naročite proračunske komisije, proračun je primljen na sednici od narednog dana.

Najveće zanimanje naravno vladao je za izveštaj o IX. svesokolskom sletu. Po izveštajima br. načelnika, s. načelnice, prosvetara te predsednika

financijskog odbora, odobren je sletski program i sletski proračun, koji iznaša 15 i po miliona, dok su prihodi predviđeni na 13 i po miliona. Deficit pak nadoknadiće se iz sletskog doprinosu članstva, iz prodaje znakova i t. d. Nadalje je odbor odobrio također i kalendar priredaba za 1932. godinu, te odobrio, da se u mesecu septembru imaju održati proslave 100-godišnjice Tyrševog rođenja izvanredno svečano po svim društvima i osecima ČOS. Ozledni fond ČOS imao je u godini 1931. izdataka ukupno 941.000 Kč i pokazuje okruglo 300.000 Kč viška, koji je prenesen na daljnji tekući račun. Osiguranje Sokola-smučara pokazuje izdataka 60.000 Kč, i unatoč malom deficitu provodiće se i nadalje.

Odbor je zatim izvršio izbor članova u ispitnu komisiju za prednjačke ispite, u koju su bila izabrana braća: Heller, dr. Klinger, Šmrak, dr. Pečlat, Pelzelbauer, Havel, Erben, Polame, Pelikan, Tesar, Benda, dr. Kral i sestre: Provaznikova, Malá, Vaňtlova, Taborska, Gürtlerova, Štetkova, Křížova i Machalova. Za prosvetarske ispite pak izabrani su kao članovi komisije braća: Krejčí, dr. Dosoudil, Klicpera, dr. Hiler i s. Lasovska. Iz Narodne zaklade odbor je odobrio znatne potpore manjim sokolskim društvima u nemačkim krajevima i to u iznosu od 120.000 Kč kao i dar petorici praških župa od 20.000 Kč.

Izvanredno temeljita i zanimiva bila je rasprava u nedelju po referatu br. dr. Šipa, o pitanju, kako bi Sokolstvo moglo da ublaži besposlenost, koja preči članovima sokolske organizacije. Odbor je konačno zaključio da se zamoli sve članstvo, da se nastoji pomoći međusobnim potpomaganjem dok se prilike ne promene na bolje. Posvuda treba da zavlađa duh bratske solidarnosti i međusobnog poverenja. Predsedništvu pak bilo je dozvoljeno, da može upotrebiti znatnu svotu u svrhu podupiranja nezaposlene braće i sestara. Nadalje će pak sve župe kao i predsedništvo brzim obaveštavanjem pokušati da umanjiti tegobe besposlenosti u koliko je to ikako moguće. Vredno je napomenuti, da će se u buduće osnovati naročiti fond bratske pomoći.

Između ostalih pitanja, o kojima je odbor raspravljao, treba napomenuti, da je odobreno sabiranje dosadanih prinosa ČOS. Na isti način odobreno je preuredno tehničko delo članica. U čast 70-godišnjice br. dr. Vaníčka ustanovljen je prelazni dar za takmičare za prvenstvo ČOS. Nadalje prihvaćeno su manje promene na svečanom i vežbačkom kroju članica, te su se ujedno uredila i razna unutarnja pitanja prednjačkih škola ČOS.

Tok sednice odbora bio je lep dokaz smotrenog rada bratskog češkoslovačkog Sokolstva i uspešan zaključak svih jesenjih zborovanja ČOS.

Smučarska takmičenja naraštaja ČOS

U danima 31. januara i 1. februara naredne godine održaće se u Malim Stanovicima smučarska takmičenja naraštaja ČOS, i to za naraštaj od 14. do 16. godine na pruzi od 4 km, a za naraštaj od 16. do 18. godine na pruzi od 6 km; nadalje, održaće se takmičenje naraštaja u skokovima i takmičenje naraštaja od 16. do 18. godine na pruzi od 8 km i t. d. Prema ovome vidimo, da će se ove zime po prvi put održati zasebna takmičenja naraštaja u smučanju. Iz toga razabiremo, da također i među češkoslovačkim naraštajem vlada živo zanimanje za ovu granu zimskog telesnog vaspitanja, što moramo tim jače propagirati također i u našem Sokolstvu.

Smučarski ozledni fond češkoslovačkog Sokolstva

Češkoslovačko Sokolstvo osnovalo je također i za smučanje posebni ozledni fond, u koji svaki upisani član-smučar plaća po 2 Kč, naraštajac po 1 Kč, a deca po 60 filira. Otšteta, koju

može da primi sokolski smučar u slučaju ozlede iznosi: za članove do 20 Kč dnevno, i to najdalje za vreme od 200 dana; naraštajac prima za isto vreme po 10, a deca po 6 Kč. U slučaju trajne invalidnosti, član dobije 30.000 Kč, naraštajac 20.000, a deca 10.000 Kč. Ako se neko pri sokolskom smučanju smrtno ponese, ozledni fond isplaćuje u tom slučaju za člana 10.000 Kč, za naraštajca 5000 Kč, za dete 3000 Kč. Svakako je to veoma zgodna institucija, koja, pored svoje humanitarne svrhe, ima također i veliku privlačivu snagu na pripadnike Sokolstva, da u što većem broju učestvuju i u krasnim zimskim priredbama. Držimo, da bi o sličnoj instituciji trebalo razmisliti i u našem Sokolstvu, jer se redovi smučara i kod nas sve to više množe.

Svevi Birokracius i Sokolstvo

Prigodom velikih stafetnih trka češkoslovačkog Sokolstva sa svih krajeva republike u Prag, desio se je također i slučaj, da je gradska općina u Bratislavi zahtevala od tamošnjeg Masarykove župe naplatu poreza za zabave i kaznu radi neprijavlivanja ove priredbe. Naravno, da se je tome birokratskom naziranjem oduprlo ne samo bratslavsko Sokolstvo, već i sva češkoslovačka javnost, usled čega je onda općina popustila. U Bratislavi je naime još prilučno nemačkih i mađarskih gradskih otaca i činovništva, koji su tu prigodu smatrali zgodnom da nastupe protiv Sokola. Ta čak ni u Beču, dakle u tuđoj državi, gde je stafeta priredena javno, Sokolima sa za to nije pravilo nikakvih poteškoća. Po ovome se vidi, da duh sv. Birokraciusa još nije izginuo, što više, da se javlja potenciran šovinizmom i u mestu, gde toga niko nebi mogao ni zamisliti.

Primer sokolske svesni

Poznato je, da se prilikom priredbe svakog svesokolskog sleta opozreva je sokolsko članstvo t. zv. sletskim porezom za garancijski fond, koji ima da krije eventualni deficit sleta. Također i ČOS za iduću IX. svesokolski slet u Pragu propisala je svome članstvu za taj fond porez od 10 Kč po članu. Očekivati je bilo, da u sadanjim teškim vremenima članstvo neće moći da tome udovolji. Naprotiv! Po dosadanjim vestima prikupljenim je više od 90% toga poreza, koji ukupno daje svotu od skoro 4 miliona Kč. To je više nego dokaz svesti i zrelosti sokolskog članstva, koje je od vlastitih usta otkidalo taj novac samo da u finansijskom pogledu obezbedi uspeh svoje priredbe u narednoj godini.

Stanje Saveza Slovenskog Sokolstva

Naše čitaoce zastalno će zanimati, koliko pripadnika sada broji Savez Slovenskih Sokola u Evropi. Prema poslednjim podacima, koje imamo, vidimo, da ČOS, Savez SKJ, Poljski Sokolski Savez i Savez ruskog zaograničnog Sokolstva ukupno udružuju 5682 sokolska društva, koja imaju 563.555 članova, 150.403 vežbačkog članstva, 115.382 naraštaja i 274.990 dece obojega spola. Ukupan broj pripadnika slovenskog Sokolstva u Evropi iznosi dakle 953.937 lica. Najveće udruženje među članovima SSS je ČOS, zatim sledi Savez SKJ i za ovim Savez poljskog Sokolstva. Na zadnjem mestu nalazi se Savez ruskog zaograničnog Sokolstva, čiji su pripadnici razasuti po čitavoj Evropi. U Rusiji sama sokolska telovežba kao i uopće svako telesno vaspitanje privatne inicijative nije dozvoljeno, jer sve to provodi država. U Bugarskoj postojeća organizacija Junaka do sada nije član Saveza SS, naprotiv sa Savezom održava veoma tesne veze Savez lužičko-srpskog Sokolstva, koji inače iz raznih razloga također nije njegov član.

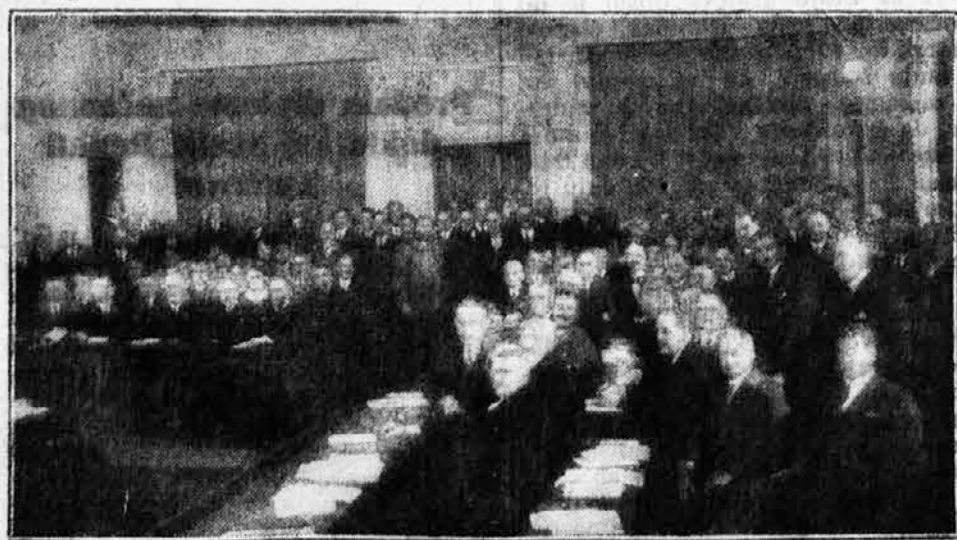
JANEZ POHARC, (Ljubljana):

Žena u Sokolstvu

O ženama u Sokolstvu, njihovoj specijalnoj zadaći, načinu rada i o njihovim željama dosada se kod nas nije mnogo govorilo, a pogotovo sa strane naših sestara samih nije pokrenuto u tom pravcu skoro ništa. A ipak postoje krupna pitanja, o kojima treba početi raspravljati, pa je na našim sestrama, da stupe iz rezerve i da iznesu svoje želje i mišljenja.

Fakat je, da se žene danas već u čitavom svetu ispoljavaju svojim radom u javnosti, pa bilo to na kulturnom, socijalnom, humanitarnom i nacionalnom polju. Također i u našem javnom životu žene već zauzimaju odlično mesto, ali ovdje treba konstatovati i to, da u Sokolstvu žene još ne zauzimaju ono mesto, koje bi po stanju stvari morale. Na jednoj strani, koliko imademo ženskih društava,

ipak nijedno od njih ne smatra potrebnim, da se osvrne na Sokolstvo, da se upozna koristima, koje Sokolstvo u svakom pogledu pruža ženama, da se upozna važnošću odojca žene u Sokolstvu specijalno u telesno zdravstvenom, moralnom i nacionalnom pogledu i da nastoje u Sokolstvu uputiti što više žena, kao u školu života. S druge strane pak, naše članice same ne ističu se onako, kako bi to u njihovom i u interesu Sokolstva bilo poželjno. U našim redovima doduše imademo prilično lep broj sestara, ali su to većinom mlade sestre, dok je starijih, koje bi delovale aktivno u bilo kojem pravcu sokolskog rada na žalost vrlo malo. A još, ove kao da su nekako povučene, nesamostalne u svom radu, bez inicijative, izuzevši nekoliko časnih iznimaka.

Sednica odbora ČOS 5. i 6. XII. o. g.

Ovim stanjem treba svakako prekinuti i u interesu Sokolstva i u interesu žene, jer, pored velikog broja braće, ostaje skoro još čitava masa naših sestara neaktivna, i one same ne usavršavaju se toliko, koliko bi to bilo poželjno i potrebno. Izgleda, da se s jedne strane dosada u Sokolstvu posvećivalo premalo pažnje uzgoju žene i njezinoj važnosti, a s druge strane, one same smatrale su Sokolstvo društvo čisto sportskim i zabavnim, ne misleći na sve važnije zadatke Sokolstva u narodu. U interesu sviju nas je, da se i u Sokolstvu donekle izvede emancipacija žene, da i one budu u svakom pogledu samostalne i inicijativne u svom delokrugu i suradivanju (time podrazumem njihovu aktivnost) te da se bar u tom pogledu približe svojim čehoslovačkim sestrama.

Pitanje uzgoja ženskih odeljena trebaće dakle postaviti na drugu bazu, koja će im omogućiti, da postanu samostalnije, a i da se u njima ojača svest, da bar u velikom broju zbog raznih uzroka napuštaju naše redove, i to baš u godinama, kad bi za njih vežbanje osobito bilo potrebno, a društva tako ostao bi kadar izvežbanih prednjakinja. Većinom ostavljaju vežbaonice sestre, kad se udaju, pa i najbolje prednjakinje. Znamo i razumeemo, da udajom nastaju nove dužnosti i prilike, ali ipak smatramo, da nije potrebno da se potpuno povuku iz naših redova. Čini se, da ih više od pomenuh dužnosti iz naših redova uklanjaju razne predrasude i komoditet,

nego stvarni razlozi, jer zašto bi bilo sramota, da neka gospođa vežba?

Naše žene trebale bi ne samo proći kroz sokolsku školu, nego i ostati u sokolskim redovima aktivne sve do onih godina, do kojih mogu da rade po zakonima. Jer samo u sokolskoj školi vaspitana žena moći će uputiti svoju decu na pravi put.

A šta može da pruža Sokolstvo našim ženama? Mnogo, vrlo mnogo, jer je sokolska škola, škola života. U prvom redu tu je telesni uzgoj. Posebno podvlačiti koristi i potrebu telesnog uzgoja suviše je, to danas više nije za nikoga tajna ili osporavano pitanje. Podvući treba samo ovo, da narodu za zdrav naraštaj treba jakih i zdravih majka. Ali nije samo ovde pitanje telesnog uzgoja, Sokolstvo pruža našim ženama još mnogo više: žena je u Sokolstvu posve ravnopravan član, u njemu može razviti svu svoju delatnost, sve svoje fizičke i duševne sile. U Sokolstvu, kao u školi života, naše devojkice mogu naučiti i ono, što možda na prvi pogled odbija, ali u životu toliko koristi, a to je samoodržavanje, pokoravanje, skromnost i poštivost, jer naš ideal žene i majke nije velegradska dama, kojoj je cilj i svrha života preterana elegancija, luksuz i zabava, a kojoj su pojmovi vernost, odanost, skromnost i istinita ljubav nepoznata, nego ona i onakva žena, kako ju postavlja kao uzor naša narodna pesma. Zato pak treba, da naše devojkice prođu kroz sokolsku školu!

manje svesnih članova pozorišnog oteška. Poznajući rad sa diletantima i našu dosta labavu administraciju, skrećem pažnju SPO na ove pretpostavke.

U § 7. spominje se, da sokolsko društvo daje pozorišnom otešku prostorije, osvetljenje, ogrev, arhiv i inventar. Prema ovome izgledalo bi kao da su pozorišni otešci nešto drugoga a ne sastavni delovi sokolskog društva. Analogno ovome, trebalo bi da u pravilima prednjačkog zbora stoji, da sokolsko društvo prednjačkom zboru daje vežbaonicu, sprave i sve ostalo.

Dobro je što §§ 10. i 11. precizno govore o dužnostima članova pozorišnog oteška u pogledu vežbanja i ostalog. Samo znam iz dugogodišnje prakse, da je to bila uvek najtužnija strana u društvima. To se i pre ovog pravilnika preporučivalo, ali izvršenje bilo je veoma teško iz mnogih nepredviđenih razloga, koji se ne mogu regulisati nikakvim pravilnicima.

§§ 12.—21. govore o upravi oteška i o njezinim dužnostima. Povodom objavljivanja ovih paragrafa nastupio je mnogim društvima želja za samostalnim organizovanjem pozorišnih oteška, jer svugde ima zagrejanih pozorišnih diletanata, samo izgleda mi, da će se njihovo organizovanje na sokolskoj bazi i disciplini moći malo teže sprovesti. Dosta teško dolazimo do dobrih prosvetara, koji približno razumejavu sokolsku ideologiju, a još će teže biti u većini društava naći podesno lice za sokolski vaspitanog predstavnika pozorišnog oteška. To će biti moguće samo u većim našim gradovima, u ostalim pak biće najpodesnije, da je prosvetar ujedno i predstnik pozorišnog oteška ili da su njemu neposredno podvrgnuti svi diletanti, a on da ima samo jedno lice, koje će da vrši neku vrst pozorišnog referenta.

Previše velika samostalnost u rukovanju materijalnom stranom pozorišnog oteška sa strane njezine uprave neće uvek imati sretan bilans za blagajnu toga društva, jer održavanje i nabava svih rekvizita za jednu pozornicu, za izvođenje predstava, iziskuje velike izdatke, koji više puta mogu biti veći od utška za tu predstavu. Uprave ovakvih oteška sačinjavaju u većini slučajeva zagrejeni diletanti, a ne iskusni sokolski radnici. Doduše, prosvetar ima svoj veto, ali tu će izbiti nesuglasice i malaksanje u radu.

§ 25. dopušta da se pozorišna dela mogu pozajmljivati i ostalim društvima. To je bila uvek žalosna strana, jer jedan put pozajmljeno delo ili se ne dobije natrag ili se dobije potpuno pocepano i sa izgubljenim stranicama. I pored duge prepiske o naknadi štete ili kupovanju nove knjige, obično se nije ništa postizavalo. Najbolje bi se udovoljilo ovom paragrafu, kad bi se preporučilo da se delo prepíše na račun onoga društva, koje ga traži.

§ 27. potpuno je na svome mestu, jer bi u protivnom bilo čestih nesuglasica.

Odredbe § 28. vrlo će se teško moći održavati, što se dosada mnogo puta i u praksi pokazalo kao istinito. Tu se često ispoljava taština, jer zbog eventualnog časnštva u nekom drugom društvu, član ili članica lako napušta i ne dolazi na rad sokolskog društva.

Natečaj

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije raspisuje natečaj za idejni nacrt sokolskog odlikovanja: spomen-odličja (plakete).

Uveti su sledeći:

1. Traži se, da učesnici natečaja u svojim idejnim nacrtima izraze svrhu ovog spomen-odličja u našem narodnom duhu sokolskog obeležja, i to tako, da se podvuče i naglasi: da se ono daje kao odlikovanje za zasluge, koje je dotično lice ili ustanova stekla za Sokolstvo kraljevine Jugoslavije u ma kome pogledu.

2. Pravo učešća na ovaj natečaj imaju umetnici (vajari, slikari, arhitekti) državljanji kraljevine Jugoslavije, a i Sloveni, koji stalno borave u Jugoslaviji.

3. Ocenjivački sud sačinjavaju: Engelbert Gangl, prvi zamenik starešine Saveza SKJ, Đura Paunković, drugi zamenik saveznog starešine, Simeun Roksandić, akad. vajar, Momčilo Zivanović, akad. slikar, Momir Korunović, arhitekta.

4. Idejni crtež treba da se izradi u razmeri 1:5, a veličina (stvarna) spomen-odličja biće oko 34/46.

Ostavlja se slobodno na volju učesnicima natečaja da učine i drugi predlog.

5. Za ovaj natečaj određuju se nagrade:

I. 6000 Din, II. 4000 Din, III. 3000 dinara.

6. Sve nagradene skice postaju svojina Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, koji zadržava potpuno neograničeno sva prava upotrebe i raspolaganja njima, koja proističu iz zakona o autorskom pravu.

7. Svi radovi moraju biti dobro zavijeni i zapečaćeni (otvoreni se neće primati) i obeleženi oznakom i na radu i na zavoju, a istim oznakom obeležiti se i zapečaćen zavoj, u koji će se staviti ime natecatelja.

8. Sve radove treba poslati na ime:

»Savez Sokola kraljevine Jugoslavije«, Beograd, Terazije 7, (palata Izvozne banke), II. sprat.

Rok predaje je: 30. januar 1932. godine u 6 časova popodne.

9. Nenagradene skice treba podići najdalje za 10 dana od dana, kad ocenjivački sud završi i objavi svoj rad.

Beograd, 7. decembra 1931.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije.

I. zamenik starešine:
E. Gangl, v. r.

Tajnik:
Ante Brozović, v. r.

ANTE TADIĆ, (Smederevo):

Povodom odobrenja pravilnika pozorišnog oteška sokolskog društva

U 43. broju »Sokolskog Glasnika« izišao je Pravilnik pozorišnog oteška sokolskog društva. Na predlog prosvetnog odbora Saveza s ovim se je pravilnikom saglasio i organizacionopravni otešek te ga je izvršni odbor Saveza odobrio i propisao.

Čim više pravilnika izdajemo, znači, da se naša organizacija sve više decentralizira i da rad u njoj napreduje. Ta pojava u sokolskoj organizaciji izazvala je i sastavljanje ovog pravilnika. Ovo je jedan nov dokaz, da se sokolska društva bave još jednim ozbiljnim radom na prosvetivanju svoga članstva po naročitim pravilima i sprovedenom organizacijom.

Osetilo se, da bi pozorišni otešci morali biti samostalniji u radu, da budu neodvisni od društvenih prosvetnih odbora, u čiji su delokrug do danas spadali. Tu samostalnost u radu garantuje im § 1. ovog pravilnika.

Neka zasebna važnost daje im se u poslednjjoj rečenici § 3., jer se kaže, da ovi otešci »pomažu sokolska društva u izvođenju sokolskih akademija i zabava«.

Gajenje pozorišne umetnosti u sokolskim društvima nije ništa novo. Pogledajmo izveštaje po sokolskoj štampi, pa ćemo videti, da je pozorišni diletantizam uhvatio dubok koren na polju sokolske prosvete. Ali ovde se mo-

ramo zaustaviti i postaviti pitanje, da li su do sada izvođeni komadi imali uvek karakter sokolskog prosvetvanja? Ovo ne iznosim tek onako i samo da bi se čula i moja skromna reč, već na osnovu prisustvovanja raznim predstavama u sokolskim društvima. Negde se iznosilo naime i takavih komada, koji pre spadaju u cirkus nego u sokolanu; njihova vaspitna tendenca bila je negativna. Verujem, da ta društva nisu imala nameru negativno vaspitavati svoje članstvo. Ona su iznosila te komade samo zbog nasmejavanja publike, dakle i da se puni društvena blagajna. Zato je dobro u ovim pravilima, što se u § 6. naročito govori o pozorišnim komadima, koji se mogu igrati, dotično zabraniti, ako se to po mišljenju župskog prosvetnog odbora nade potrebnim. Držim, da bi još bolje bilo, kad bi prosvetni odbor Saveza imao svog pozorišnog cenzora, i unapred izdao spisak onih komada, koji se smeju igrati, onako slično, kako to ima organizovano ČOS za filmske komade. Dogodiće se, da će neko društvo naučiti jedan pozorišni komad, odrediti dan predstave i par dana pre izvođenja program ŽPO. Recimo, da ŽPO zabrani prikazivanje tog komada, i ta zabrana stigne 3 do 4 dana pre zabave. Što će se dogoditi? Nezadovoljstvo, ogorčenje i razilaženje

Župa Beograd

DEČJE VEŽBE ZA SLET BEOGRADSKJE ŽUPE.

Primljene su vežbe br. Milana Roksandića, načelnika Sokola II. Vežbe su starijeg datuma, srednje jačine.

Za žensku decu vežbe su dosta teške s ispadima i izdržavanjima. Vežbe je sastavila sestra Skovran Olga. Na konkursu je bilo još nekoliko sastava, koji su kao slabiji otpali. Vežbe su inače tečne.

U najkraćem vremenu će izaći vežbe iz štampe i biće poslate sokol. društvima.

SOKOLSKO DRUŠTVO BEOGRAD MATICA

Rad oteška za mladež.

Najveća briga oteška za sada bila bi: dati najveću ideološku spremu sokolskoj mladeži, mladež privući sa ulice u sokolanu, organizovati stalna dečja posela, osnovati stalno dečje pozorište lutaka (marionetsko pozorište).

To bi bio program za novu sokolsku godinu, koji bi se morao svršiti kraj ostalog redovnog rada.

Rad je podeljen na braću i sestre, koji su većinom društveni i župski prednjaci. Prosvetni rad je preuzeo br. profesor Krejčik, a tehnički podelili su vodnici među sobom, kojih ima 14, svi s potrebnim kvalifikacijama.

Marionetsko pozorište započeoće brat Ravić Zdenko.

Lutke su tehnički dosta usavršene i srednje kategorije. Za vaspitne tačke gledališta male daske su za mali svet najbolje sretstvo za stvaranje pozitivnih dispozicija za napredovanje, zbog čega se pristupa osnivanju marionetskog pozorišta.

Odlazak zamenika načelnika.

Brat Šiniša Ristić, svršeni pravnik, odlazi za Pariz na dalje studije. Tehnički odbor društva priredio je mali banket, na kojemu je bilo i dosta sestara.

Jakih i nepokolebivih ambicija i višeg tehničkog kvaliteta, br. Ristić napisao je i nekoliko vežbi za muške

PROF. BOGOLJUB KREJČIK (Beograd):

Radio-tečaj češkog jezika

(Nastavak.)

Treći čas.

4) ů se izgovara kao dugo ů: *důvod* (důvod, důvod) — razlog; *původ* (původ) — povod, poreklo; *nůžky* (nůžky) — nožice, makaze; *růsti* (růsti) — rasti; *škůdce* (škůdce) — škodljivac, štetočina;

ů se piše samo u sredini i na kraju reči, a nikada u početku.

5) ou se izgovara jednim dahom kao jedan slog, ali se čuju oba dva glasa: o i u — *ou*; to je dakle dvoglas: *louka* (louka) — livada; *soudní* (soudní) — sudski, sudbeni; *soustava* (soustava) — sustav, šistem; *louha* (louha) — tuga;

U češkom se razlikuju *kratki* i *dugi samoglasnici*.

Kratki su: a, e, i, o, u, y.

Dugi su: á, é, í, ó, ú, ý, ů.

Dužina se u češkom označava zapetom nad samoglasnikom, ali treba upamtiti da to nije oznaka za naglasak već samo za dužinu jer naglasak je, kao što ćemo dočnije učiti, uvek na prvom slogu.

Neznámá slovička:

ůřad = ured; koncclarija; prohlížeti = pregledati; zavazadlo = paket; amuseti = morati; přijiti = doći; než = pre, nego; něco = nešto; vycliti = ocariniti; clo = carina; věc = stvar; pro = za; vlastní = lični, vlastiti; pouze = samo; práđlo = rublje; šaty = odelo; zboží = roba; vůbec = uopšte;

zakázati = zabraniti; zapovědėti = zabraniti; nevědėti = neznati; otevřiti = otvoriti; ihned = odmah.

Celní prohlídka.

Celní úřad. — Carinarnica.

Kde se prohlížejí zavazadla?

Kde se pregledaju paketi?

Pánové, všechna Vaše zavazadla musí přijiti do celního úřadu, než budou odnešena do hotelu.

Gospodo, svi Vaši paketi moraju doći u carinarnicu, pre no što budu odnesena u hotel.

Máte něco vycliti?

Imate li nešto za carinu?

Ne, nemám nic nového.

Ne, nemam ništa novog.

Platí se clo z věcí pro vlastní potřebu?

Da li se plaća carina za stvari koje su za ličnu upotrebu?

Ne, z toho se neplatí clo.

Ne, za to se ne plaća carina.

Co máte ve svých zavazadlech?

Šta imate u svojim paketima?

Máme pouze věci pro vlastní potřebu, práđlo a šaty.

Imamo samo stvari za ličnu upotrebu, rublje i odelo.

Nemáte také nějaké zboží?

Nemate li takođe neku robu?

Nemám vůbec zboží.

Upšte nemam robe.

Ukažte co to jest?

Pokažite šta je to?

To jsou jihoslovenské cigarety a tabák.

To su jugoslovenske cigarete i duvan.

To jest zakázáno (zapověděno).

To je zabranjeno.

To jsem nevěděl(a).

To nisam znao(la).

Toto šatstvo je nové?

Je li ovo odelo novo?

Ne, to již bylo upotřebeno.

Ne to je već bilo upotrebljeno.

Či je tato krabice?

Čija je ova kutija?

Moje, prosím.

Moja, molim.

Můžete ji otevřiti?

Možete li je otvoriti?

Ano prosím, ihned.

Da, molim odmah.

Češke reči koje su slične po obliku a imaju drugo značenje.

Čary = prnje, dronjci; ceniti se = ceriti se; cudný = stidljiv; čary = čarolije; crte; čas = vreme; část = deo; čisti = čitati; dělník = radnik; dělo = top; dobrodruh = pustolov; dobytek = stoka; dohled = nadzor; dohoditi = dobaciti; dojiti = doći; dopadati = svršiti se; jak to dopadlo = kako se svršilo; dopustiti se chyby = učiniti pogrešku; dospělý = zreo; dužina = obruč u bačve.

Četvrti čas.

Što se tiče izgovora suglasnika, najvažnija je razlika izmedju h i ch, Svi Sloveni učeći češki, greše najviše u ovome.

Da bi se dobro mogla razumeti razlika izmedju h i ch, treba spomenuti ovo: u svakom jeziku ima zvučnih i bezzvučnih suglasnika, tako n. pr.

zvučni: b, d, g, v, z, ž, | d

bezzvučni: p, t, k, f, s, š, | č

Tako i češko ch prema češkom h stoji kao recimo k prema g.

Ako hoćemo, dakle, da izgovorimo češko h onda izgovorimo naše h ali tako da grlo zatitra. Najbolja je vežba ako se naizmenice izgovara k, — g, ch — h.

Češko h stoji gde naše h: *havran* — gavran; *háj* — gaj, lug; *hra*, — igra; *hráti* — igrati; *hrbatý* — grbav; *hlava* — glava; *noha* — noga;

Češko ch se izgovara kao naše h: *punčochy* (punčohi) — čarape; *churavý* (huravi) — bolestan; *chítiti* (htiti) — hteti; *chůze* (huzze) — hodanje; *kachna* (kahna) — plovka; *měchýř* (mjehirž) — mehur.

Neznámá slovička:

Hodiny = sat; říci = reći; časné = rano; pozdě = dockan; lépe = bolje; přijiti = doći; nikdy = nikada; alespoň = bar; půl = pola; přesně = tačno; podívati se = pogledati; promínouti = izviniti; zapomenouti = zaboraviti; doma = kod kuće.

Hodiny.

Kolik je hodin? řekněte mi prosím Vás.

Koliko je sati? Recite mi molim Vas?

Ted' je přesně dvě hodiny a pětadvacet minut.

Sada je tačno dva sata i dvadeset pet minuta.

Můžete mi říci kolik je asi hodin?

Možete li mi reći koliko je otprilike sati?

Promiňte prosím Vás, ale já jsem zapoměl svoje hodinky doma na stole.

Izvinite molim Vas, ali ja sam zaboravio moj časovnik kod kuće na stolu.

V kolik hodin půjdem na sletišťe?

U koliko ćemo sati ići na sletišťe?

Půjdem asi ke druhé hodině odpolední. Ićićemo otprilike oko dva sata po podne.

Jest časné, pozdě.

Rano je, kasno.

Jest později než jsem myslił.

Dočnije je no što sam misliło.

Lépe je přijiti pozdě, než nikdy.

Bolji je doći dockan, nego nikad.

Jedna hodina, dvě hodiny, tři hodiny, čtyři hodiny, pět hodin, šest hodin...

Jedan sat, dva sata, tri sata, četiri sata, pet sati, šest sati...

Čtvrt na jednu.

Čtvrt na jedan.

Jest alespoň půl druhé.

Bar em je pola dva.

Jest nejméně tři čtvrtě na dvě.

Najmanje je tri četvrt na dva.

Jest přesně dvanáct.

Tačno je dvanaest.

Podívejte se na své hodinky.

Pogledajte na svoj časovnik.

Jdou Vaše hodinky dobře?

Ide li Vaš časovnik dobro?

Úloha (Zadatak). (Prevesti na češki):

Sad je pet časova i dvadeset pet minuta.

Sad nije pola osam, tri četvrt na devet, četvrt na deset.

Biće za deset minuta jedanaest. Jedanaest i deset minuta.

Češke reči koje su slične po obliku sa našim rećima a imaju drugo značenje.

Had = zmija; hodina = sat (čas); hoditi = baciti; hojiti = lećiti; hojný = obilan; holota = svetina, rulja; horký = vruć

ROSIIA-FONSIER ♦ DRUŠTVO ZA OSIGURANJE I REOSIGURANJE ♦ BEOGRAD

kategorije, od kojih je najbolja ritmička vežba na muziku iz Fausta.

Tehnički zbor društva ispratio je brata Šinišu, a ovim putem mu želimo srećan povratak, ali s doktoratom.

Akademija prvog decembra.

U prostorijama Čehoslovačkog doma tačno u 21 čas pozdravio je starišina brat Prica Dragutin sve prisutne veoma uznositim govorom.

Brat dr. Glavinčić govorio je zatim iscrpno i verno o sokolskoj ideji.

Brat Zakula, stari Soko, s mirnošću i odličnom dikcijom deklamovao je kraće pesmice duboke i teške sadržine. Publika ga je nekoliko puta izazvala na pozornicu.

Posle toga članice vežbaju vežbe za Prag, koje su bile dobro uvežbane i tačno odvežbane. Stavovi, položaji i izdržanja tačno su izvedeni u svim vežbama sem kod mahanja ruku u redovima, što dolazi u trećoj vežbi.

Poslednja tačka bilo je vežbanje na razboju; vežbao je prednjački zbor. Zajedničke vežbe bile su teške i s manjim izuzetkom tačno odvežbane.

Vežbe su mogle biti bolje kombinovane, osobito druga. Saskoci nisu bili efektni.

Slobodne vežbe bile su teške i bile bi bolje izvedene, da se vodilo računa o razboju koji je bio mnogo elastičniji od onoga na kojemu su se uvežbavale vežbe. Unatoč svega toga, vežbe na razboju su na publiku ostavile dobar utisak.

Posle ovog kratkog programa nastala je igranka.

Akademija prilikom proslave 50 godišnjice Sokolskog društva matice.

Na sednici prednjačkog zbora podeljen je rad za proslavu pedeset godina opstojanja beogradske sokolske »Matičice«.

Tačan datum proslave još nije utvrdjen. Svi su izgledi za mesec februar.

Između ostalih tačaka biće tačka »Starijih«. Zbog toga prednjački zbor napisao je vežbe za tu grupu i objasnio ih kao bi mogli na proslavi učestvovati svi stari, ali ipak aktivni Sokoli, koji su ustrajali u borbi za pobjedu sokolske ideje.

AKADEMIJA SOKOLA III NA BULBULDERU.

Program je bio popunjen većinom sastavima domaćih autora.

Na programu sem Lhotsky-a i Jankovića, bile su dobre tačke načelnika društva i ostalih funkcionera.

»Večer na Savu« dobro je izvežbana. Stavovi nožni nisu jednake jačine i visine. Strojne vežbe su izvedene previše strogo. Mora se razlikovati intenzitet strojnih vežbi kod muških i ženskih kategorija.

Dečje tačke su vrlo dobro uspele. Ženski naraštaj je vežbao odlično. Vidi se dobra škola.

Skupine članova su uspele i bile su dobro izvedene.

Akademija je bila dobro posećena te je moguće i to jedan uzrok tehničkog uspeha, za koji je potrebna moralna potpora osobito za mlado društvo, koje je u punom jeku razvitka.

Društveni tečaj Sokolskog društva Beograd III.

Tečaj je trajao od 1. X. do 26. XI. Na tečaju je bilo 16 braće i 14 sestara.

Glavni predavač i vođa tečaja bio je brat Vladimirović Toma, načelnik društva, a predavali su i članovi TO župe.

AKADEMIJA SOKOLSKOG DRUŠTVA ZEMUN.

Program je trajao od 21 do 23 i po časova. Ceo program pretstavlja intenzivan višemesecni rad.

Sve su tačke uzorno izvedene sa preciznošću, sem vežbi s lukovima, koje su starije škole i vežbane izvesnim neraspoloženjem, kojemu je moguće uzrok ritam muzike.

S tehničke strane uspeh je zavidan.

Na programu su isključivo strani autori, i čuditi se je zašto ovako veliko društvo ne istupa radovima svojih članova.

SOKOLSKO DRUŠTVO BEOGRAD I.

Svečana akademija u čast 50-godišnjice rada brata Ljube Stanojevića, člana narodnog pozorišta u penziji.

Na dan 6. decembra 1931. god. Sokolsko društvo Beograd I priredilo je svečanu akademiju u zgradi Narodnog pozorišta u čast pedesetogodišnjice rada brata Ljube Stanojevića i to: prvo u gimnastičkom društvu, a docnije, kada se ovo pretvorilo u sokolsko, u Sokolu.

Brat Ljuba Stanojević vežbao je još dok nije postojalo sokolskih društava u Beogradu u nekadašnjem »Prvom beogradskom društvu za gimnastiku i borenje« i poznat je bio kao odličan mačevalac i u dizanju većih tereta. Neko vreme bio je i načelnik Sokolskog društva Beograd, koje je

docnije dobilo naziv: Beograd Matica, a to je društvo naslednik nekadašnjeg gimnastičkog društva.

Kao vežbač u mladim godinama izlazio je i na utakmice i to: dva puta je dobio lovorov venac kao prvak.

Sada još brat Ljuba Stanojević stalno vežba u grupi starije braće u Sokolskom društvu Beograd I, gde je i član starešinstva. Još se drži Čika Ljuba! Još je svež i obećava, da će vežbati doklegod bude živio. Zato mu želimo, da vežba još mnogo godina i da i nadalje bude primer mladima za red i disciplinu, kao što je i do sada bio.

Brat Ljuba Stanojević

Prvi deo ove svečane akademije bio je ispunjen svečanom sednicom starešinstva Sokolskog društva Beograd I. Starešina društva brat Jovo Bakić otvorio je sednicu pozdravljajući na prvome mestu Nj. Vel. Kralja, koga je zastupao izaslanik pukovnik G. Leko (Svi prisutni su ovom prilikom klicali Nj. Vel. Kralju, a vojna muzika je intonirala državnu himnu); dalje je pozdravio ostale izaslanike i delegate. Pozdravio je slavljenika i u kratkim crtama izneo njegov rad.

Pored starešine društva govorili su još i starešina župe brat Branko Zivković i brat Jože Ravnik, član starešinstva Sokolskog društva Beograd I, koji je izneo istorijat beogradskog Sokolstva, gde se dotakao i rada slavljenika.

Jedna mala iz dece je prijatnim detinjim glasićem pozdravila slavljenika i obećala mu, da će sva deca da se ugledaju na njega, Čika Ljubu.

Brat Ljuba Stanojević bratski se poljubio sa svima koji su mu čestitali, primio darove i zahvalio se, obećavši, da će i dalje da radi sa istom voljom.

Drugi deo akademije ispunjen je vežbanjem.

Starija braća vežbala su »Proste vežbe«: Vanjih-Pospisil. U ovoj grupi vežbao je i slavljenik brat Ljuba Stanojević. Vežba je lepo odvežbana i dobila zaslužan aplauz.

Ženska deca vežbala su dve vežbe: »Pantofliček«: Pehlatova-Počkaj i »Crvenkape i medvedci«: Pehlatova-Počkaj. U prvoj vežbi vežbale su vrlo lepo najmanje devojčice, ali može se reći, da izbor nije bio pogodan, jer ne odgovara živom dečjem temperamentu; vežba je prilično mrtva, ukočena.

Druga vežba je mnogo bolja, potpuno je u dečjem duhu, a isto tako vrlo je lepo uvežbana.

Muška deca vežbala su »Jugoslovenske motive«: Lahman-Pospisil. Ova jedina vežba muške dece mogla je biti bolja, ali je ipak zadovoljavajuća. Deca su vežbala dobro, ali je bilo nekoliko njih, koji su se češće bunili.

Muški naraštaj vežbao je dve vežbe: »Sedmica«: Planička-Matejovec i »Devetka«: Hošek-Matejovec. Obe su vežbe lepo vežbane, ali je druga ostavila jači utisak, jer su u njoj vežbači bili stariji vežbači, te su im stavovi i pokreti pravilniji i snažniji.

Ženski naraštaj odvežbao je odlično »Mladost radost«: Holečkova-Matejovec. Veselo i sa osmesima vežbale su devojčice kao da se igraju u polju u mirisu šarenoga cveća i pod okriljem jutarnjega sunca.

Članice su vežbale: »Ritmicka gimnastika u petominutkama«: Pehlatova-Pospisil i »Nove proste vežbe«: Jemelkova-Benišek. Obe su vežbe dobro vežbane, ali prva nije imala onaj uspeh, koji treba da ima. Vežbačice u petominutkovkama nisu bile na visini, već su gledale i levo i desno u publiku, pa su se zbog toga mnogo bunile. Steta, što se ova greška čini često na svima našim akademijama. U buduće mora se voditi o tome malo više računa.

Članovi su pokazali vrlo dobro gipkost vežbanja u vežbi: Novim putem starom cilju«: Peling-Baronova; a snagom i odličnost u »Vežbanju na razboju«.

Gledajući nove načine vežbanja delati čovek i nehotice do zaključka, da će u buduće članovi vežbati čisto

dosadašnje ženske vežbe, a da će članice vežbati balet. Moje je mišljenje, kao starog predvodnika, da muškarci treba da pokazuju u vežbama snagu i muškost, a ne nežne ženske pokrete.

Želja mi je da ovih nekoliko primedaba braća i sestre koji su vežbali prime k srcu, i da produže rad sa većom voljom i istrajnošću.

Akademija je potpuno uspeła, a u odnosu prema prošlogodišnjoj vidimo veliki korak u napred.

Publike je bilo mnogo više nego prošle godine, te je uspeh bolji i u materijalnom pogledu. — M. J.

Župa Bjelovar

SOKOLSKO ČETA GRADINA.

Kao prošle tako i ove godine ovašnja Sokolska četa proslavila je dan Ujedinjenja vrlo svečano.

Dana 29. novembra priredila je ova četa igrokaz »Duh Sokolstva« u školi Gradina, koji je vrlo dobro uspeo. Osim toga igrokaza bile su dve deklamacije sokolske dece, koje su također izvedene na zadovoljstvo prisutnih. Pripremu oko ove predstave vodio je naš vredni brat tajnik Jure Mihačević.

Na dan Ujedinjenja sastala se povorka Sokola kao i ostalih društava sa građanima, koja je zajednički krenula u crkvu na blagodarjenje. Zatim je cela povorka otišla u školu, gde je bila održana svečana sednica uz propisani program, sa koje je ujedno oduševljen pozdravni brzojav Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije, da izruči naš sokolski pozdrav za dug i srećan život našeg vrhovnog starešine prestolonaslednika Petra. Brzojav je sva prisutna publika primila sa burnim ovacijama celom Kraljevskom domu.

Također i četa iz Detkovca, uveličala je taj svečani dan, dok su školska deca iste čete pod vodstvom brata Ivana Soš, učitelj iz Detkovca, otpevala 6 narodnih pesama, što je naročito učinilo dobar utisak na prisutne.

Župa Celje

SOKOLSKO DRUŠTVO HRASTNIK.

Tudi naš, pretežno rudarski kraj, je proslavio najveći državni praznik »Ujedinjenje« nadvise častno. Dne 29. novembra se je vršila u dvorani Sokolskoga doma svečana akademija in slavnostna seja. Program akademije je bil srećno in kar je glavno, zelo pestro izbran in posamezne točke pravilno razporejene. Točno ob 16. uri je bila akademija otvorena s koračnicom, ki jo je popolni orkester Glasbenega društva s primerno nervo odigral. Nato so sledile ljubke vaje ženske dece »Mali amorji«. Slavnostni govor je imel br. prosvetar Mahkota, ki je v kratkih besedah podčrtal zgodovinska dejstva, kojih posledica je današnji praznik; kot četrta točka so sledile »Ritmické vaje moške dece«, ki so vzgale mnogobrojno občinstvo. V nadaljnjem se nam je predstavil mladinski zbor br. Čandra, ki je z otroškim elanom zapel dve njegovi mladinski skladbi. Niz nato je že nastopila ženska deca, ki je izvajala vaje z loki, brezhibno.

Program je obogatila s solopetjem tudi s. Paternostrova (sopran) in br. Mahkota (bariton). Nato je sviral ponovno salonski orkester, mehko in fino. Sledila je slikovita skupinska vaja članov. Težka in naporna vaja je bila strumno in brezhibno izvajana. Pestrost programa sta podčrtala v nadaljnjem z vijoličnim duetom br. dr. Neuberger in g. Dimajcar. Sledila je »Snaga«, ritmična vaja moškega naraščaja in nato najlepša točka »Valčkov ples« ženskega naraščaja in petorica moškega naraščaja. Naš naraščaj je diven in smo lahko ponosni nanj. Petorica je bila v smislu in gibih res celota.

Presenetile so nas tudi članice, ki so elegantno zaplesale »Faustov«, ritmični valček. Kot zadnja točka je bila koračnica orkestra in že se nam je nudila na odru simbolična alegorija »Ujedinjenje«, izvajana po vseh oddelkih. Vse telovadne točke sta vodila neumorna br. načelnik Volk in sestra načelnica Slana. Po nad dve uri trajajoči akademiji, ki je bila res vzorna in ena izmed najboljših pri nas, je sledila slavnostna seja. Starosta brat Groznik je v svojem govoru ponovno očrtal pomen praznika, nato pa razdelil diplome, ki so si jih priborili naši na župnih tekmah v Celju. Izvršila se je tudi zaobljuba članstva.

Akademija, ki smo jo videli na praznik, nas navdaja s prijetnim ponosom in zadovoljstvom, namreč, uverjeni smo, da je hrastniški Sokol v pravih rokah, tako v tehničnem in prosvetnem oziru, prav posebno pa je krepko vodstvo, kar je glavno za napredek društva.

SOKOLSKO DRUŠTVO SMARJE PRI JELŠAH.

Sokolsko društvo Smarje pri Jelšah je praznovalo ujedinjenje zelo

slavesno. Občinstvo se je vabilu rado odzvalo in napolnilo sokolsko dvorano. Pri odsviranju državne himne je otvoril starešina dr. Joso Šašel slavnostno sejo, poudarjajoč pomen 1. decembra za Sokolstvo in prečital poslanico saveznega starešine. Brat Dežela in sestra Rakeževa sta odigrala iz Smetanovega ciklusa »Iz domovine« I. in II. del, nakar je brat prosvetar v kratkih in jedrnatih besedah govoril o ideologiji Sokolstva, naglašujoč pomen iste za jugoslovenski narod. Sledile so telovadne točke posameznih oddelkov. Ženska deca »Konjički«, ki je posebno ugajala, in so točko morale ponavljati. Moška deca »Žabe«, nastop članov in članic, katerih nastop je bil discipliniran in strumen. Akademija je zaključila živa slika »Jugoslavija«. Priznati moramo, da so imeli vadiitelji z nastopom mnogo truda in je bil aplavz zaslužen.

Župa Ljubljana

SOKOLSKO DRUŠTVO LJUBLJANA II.

† Brat Pavle Jeršek.

Pet polnih, težkih let se je boril z boleznijo. 32 let star je naposled 6. decembra t. l. zaprl uboge, izmučene oči. Včasih je upal da ozdravi, največkrat pa je bil moško vdan v usodo. Med boleznijo je ob toplih poletnih večerih večkrat trudoma prišel na telovadišče, da malo pogleda, kaj delamo in kaj znamo. Ob takih prilikah si mu v očeh bral, da bi se bil v zlic vsemu najrajši pogнал na orodje; kakor nekdanj.

† Brat Pavle Jeršek

Z bratom Pavlom je stopil iz naših vrst zopet eden iz »starega« rodu, kajti, dasi je bil po letih primeroma mlad, je zrastel v telovadnici še med »stariimi«, med tistimi, ki so se sokolstvu vprav vdajali. Pet let že ga ni med nami, pa je skoraj tako kot bi nas bil zapustil večeraj. Spomin na njega je v telovadnici še čisto živ; dokaz, da je bil nad povprečnostjo.

Zrastel je malone pri društvu. Kot deček je telovadil že pred vojno. Takoj po vojni je bil zopet v telovadnici. Od prirode obdarjen telovadec, se je z vztrajno pridnostjo v kratkih letih povzpelo do izredne izurjenosti. Leta 1924. je bil v osmerici, ki se je v Parizu borila za svetovno prvenstvo. V tistih letih, 1922.—1924., je bilo v naši telovadnici zelo živo. Ni nas bilo mnogo, toda vsi smo bili nenavadno vneti za vadbo, vztrajni in redni. Iz tedanje prve vrste sta zrastla Pavle in Primožič, ostale pa je v kratkem letu življenje razteplo po vsej državi. Eden tistih, ki nam je neopazno vlivl največ »zagriznosti«, je bil br. Pavle. Bil je najpriljubljenejši vadiitelj in nihče ni znal vrste tako vneti kot on. Pri učenju ni imel posebnega, učenega postopka, toda če je pristopil s svojim vedrim obrazom in, če smešno tako reči, s svojim vedrim telesom, nisi mogel drugače, kot dati iz sebe vse, slediti mu v vsem. Dolgega časa pri njem ni bilo, tudi pri sicer »dolgočasnih« vajah ne. Poleg orodja je bil tudi izvrsten skakalec in zlasti pri preskokih čez orodje vprav drzen, izvrstno je teklen in lučal. Njegove vaje na orodju so bile vedno, tudi pri vadbi, natančne; prav posebno radi pa smo ga gledali na krogih v gugu. Po njem nimamo več telovadca, ki bi znal gibe telesa tako popolno spojiti z gugom.

Postave je bil ravne, rajši visoke kot srednje. Telo je bilo sloko, široko čez prsa, mišičje močno in kot vzmet čez nož. Njegov poklic, krznarstvo, postavi ni škodoval, pač pa gotovo njegovemu zdravju. Odlikovala ga je prijaznost in vljudnost ter neka resna šaljivost. Tiste prevzetnosti, ki se je radi navzamejo izredni telovadci, ni bilo v njem niti sence. Zaradi priljudnega značaja je ljubil družbo prijateljev.

Po Parizu se je še bolj oklenil telovadbe. Leta 1926. smo bili skupaj v

Pragi. Zgodnja jesen leta 1926. pa ga je vrgla iz telovadnice na bolniško postelj. Popolnoma zdrav in veder je čez noć zbolel za jetiko. Zdravniški izrek ga je zadel z jasnega, ker ni nikdar čutil kake bolehnosti. Družina je storila za rešitev vse; podpirala jo je Pavlova železna narav, ki se je 5 let upirala sovražnici, a se ji ni mogla upreti.

Ohranili bomo spomin na ljubega brata s tem, da bomo skušali posnemati njegove sokolske vrline.

Sokol Ljubljana II.

SOKOLSKO DRUŠTVO GEROVO.

Prava adresa društva.

Prava adresa Sokolskog društva Gerovo glasi: »Sokolsko društvo Gerovo, Gorski kotar. Nema se stavljati nikakova primetba »pri Prezidu«, jer je Gerovo starije društvo od Prezida i veće mesto od Prezida.

Nepravilno adresovane dopise, ma od koga oni dolazili, posle ovog saopštenja društvo neće primati. — Sokolsko društvo Gerovo.

Župa Osijek

IZ UPRAVE ŽUPE.

Popunjenje ispraznjenih mesta zamenika starešine naše župe.

Smreću dra. Pavla Mergenthalera ostalo je ispraznjeno mesto I. zamenika starešine naše župe te je na predlog uprave župe uprava Saveza imenovala na to mesto dosadašnjeg II. zamenika starešine brata dra. Mateja Perića. Istim rešenjem imenovan je dosadašnji III. zamenik starešine brat geodeta Stjepan Vuičić za II. zamenika starešine župe imenovan je brat Dragutin Rečič, većnik sudbenog stola.

Izvršni odbor na svojoj sednici od 28. oktobra o. g. stvorio je sledeće važnije zaključke: Na izveštaj i predlog čete Podvinje (društva Slov. Brod) imenuje se uprava te čete sa starešinom Češićem Josipom i načelnikom Krajinovićem Marijanom na čelu. — Na izveštaj društva Habjanovci razrešuje se dužnosti dosadašnji tajnik, a na njegovo mesto imenuje se tajnikom brat Čengić Grgur. Na predlog čete Bračevci (društvo Dakovo) imenuje se za starešinu brat Tolić Milivoj, za načelnika brat Nosal Franjo, a za tajnika brat Petrović Đorđe. — Na izveštaj i predlog čete Jagodnjak (društva Beli Manastir) razrešuje se dužnosti dosadašnji zamenik starešine i tajnik, a imenuje se za zamenika starešine brat Jovanović Voja, za tajnika brat Durović Dušan i za blagajnika brat Savanović Đorđe. — Molba društva Donji Miholjac za sabiranje priloga u svrhu gradnje svoga doma, upućuje se Savezu sa preporukom. — Određuje se likvidacija čete Dolci (društva Feričanci) i upućuje se društvu Feričanci, da u smislu pravilnika za Sokolske čete ovu likvidaciju provede. U smislu Savezne okružnice br. 51 imaju se pozvati sve čete ove župe, da predlože na imenovanje predsednike prosvetnih oteka, u koliko ih do sada još nemaju, jer su pravila četa promenjena te sada u upravu čete spada i prosvetar.

Izvršni odbor na svojoj sednici od 11. novembra o. g. stvorio je sledeće važnije zaključke: Na predlog i izveštje čete Đakovačka Satnica (društva Đakovo) imenuje se uprava čete sa starešinom Friedrich Vendlinom, prosvetarom Kukolja Ivom i načelnikom Mach Josipom na čelu. — Na predlog i izveštje načelnika Sokolskog okružja Donji Miholjac odobrava se osnutak i imenuje se uprava čete Podravska Moslavina (društva Donji Maholjac) sa starešinom i prosvetarom Matoković Durom, te načelnikom Trčović Josipom na čelu. — Na predlog i izveštje čete Gradište (društva Županja) imenuje se za načelnika: Tadija Debelić, a za tajnika Anica Fogadić. — Na predlog čete Đurdanci (društva Đakovo) imenuje se uprava čete sa starešinom Milanović Andrijom, prosvetarom Draženović Franjom i načelnikom Milanović Fabom na čelu. — Prima se na znanje izveštaj župskog prednjaka brata Babića Frana o šest-dnevnom prednjačkom tečaju, održanom u Donjem Miholjcu od 25. oktobra do 1. novembra o. g. Bilo je 13 polaznika. — Isto tako se uzima do znanja izveštaj o prednj. tečaju u Podr. Slatini, koji se održao od 9. do 12. novembra o. g., te je na istom delovalo 10 tečajnika.

Na izveštaj društva Batina zaključuje se, da se društvo Batina raspusti, jer nije pokazalo dovoljno pozitivnog rada. — Prima se na znanje brojčano stanje svih pripadnika u ovoj župi na dan 30. septembra o. g. Prema tome je u župi Osijek učlanjeno:

članova	9690
članica	935
muškog naraštaja	1415
ženskog naraštaja	534
muške dece	3036
ženske dece	2234
dakle ukupno pripadnika	17.844

Zaključuje se, da se na konferenciji statističara župe Bjelovar dne 15. novembra od strane župe delegiraju braća Komadina Milan i Gamberger Josip.

IZ NAČELNISTVA ŽUPE.

Za nedelju, 6. decembra o. g. bio je sazvan zbor društvenih načelnika, na kojem je trebalo da bude zastupano svih 65 sokolskih društava i 80 sokolskih četa osječke sokolske župe, kao i delegati 9 sokolskih okruga ove župe. Sednica se održavala u Osijeku g. g. u dvorani trgovačke komore, a istoj su imali osim delegata prisustvovati i svi članovi tehničkog odbora župe i članovi župskog načelnništva, te prosvetar župe.

Program sednice bio je vrlo opsežan, a najvažnije tačke osim izveštaja načelnika župe, jesu župski omladinski slet i štafeto trčanje iz sedišta pojedinih sokolskih okruga u Osijek.

Omladinski slet, koji je proponiran za mesec maj 1932. godine, ima da se održi u Osijeku i treba da bude priredba većih razmera. Program sleta obuhvata tri dana i sadrži: natecanje dece i naraštaja, natecanje i pregled vežbača prijavljenih za učestvovanje na svesokolskom sletu u Pragu 1932. godine, svečanu akademiju i javni čas. Na sletu će sudjelovati i osječke škole.

Štafeto trčanje iz sedišta pojedinih sokolskih okruga u Osijek biće ujedno manifestacija Sokolstva i proslava stogodišnjice rođenja osnivača Sokolstva dr. M. Tyrša. Pojedine pruge, po kojima bi štafete išle, jesu: Podravska Slatina—Donji Miholjac—Osijek, zatim Slav. Požež—Našice—Osijek, nadalje Slav. Brod—Dakovo—Osijek, kao i Vukovar—Osijek, i napokon Beli Manastir—Osijek, koje predstavljaju ukupnu udaljenost od 360 km. Za prenos povelja, koje će biti umetnički izradene i ukrasene narodnim motivima, karakterističnim za pojedina okruga, potrebno je sudjelovanje od preko 2000 vežbača i vežbačica. Sama priredba, osim vlastitog manifestacionog značaja, predstavljaće ujedno i veličanstvenu sliku sokolske poštivosti, spremnosti, tačnosti i volje.

Telovežbeni deo sednice sastojao se iz pregleda prošlih vežbi, propisanih za slet u Pragu, te iz pokazivanja vežbi i igara, propisanih za natecanje dece.

IZ PROSVETNOG ODBORA ŽUPE.

U svrhu što jedinstvenijeg rada i radi ustanovljenja zajedničkih smernica te jednoobraznog sistema i metoda prosvetnog rada svih jedinica naše župe, održane su tokom ove godine brojne konferencije. To su bile prosvetne okružne konferencije: u Donjem Miholjcu (10. maja sa 10 izaslanika), u Vinkovcima (14. juna sa 16 izaslanika), u Slav. Požež (28. juna sa 17 izaslanika) i u Našicama (20. septembra sa 14 izaslanikom). Svim tim važnim i dobro posećenim sastancima prisustvovala je župski prosvetar brat A. F. Stanetti. Te konferencije imale su glavnu zadaću, da se daju prosvetariima društava i četa izerpive upute i informacije o sokolskom prosvetnom radu i da se saslušaju važni predlozi i zamisli prosv. radnika na terenu. No sve te zamisli se nisu dale dovoljno raspravljati i o njima stvariti meritorne zaključke na samim tim konferencijama, — već se ukazala potreba, da se sva ta važna pitanja na polju sokolskog prosvetnog rada prodiskutuju na jednoj plenarnoj sednici POŽ i to 29. novembra o. g., na koju su po bili zvani i svi prosvetni nadzornici sokolskih okruga naše župe. Ta je sednica imala sledeći

Dnevni red.

1. Kratak izvještaj o dosadašnjem radu POŽ (Predsednik POŽ).
2. Kratki izvještaji prosv. nadzornika o stanju prosv. rada po okružjima.
3. Organizacija i delokrug okružnih prosvetnih nadzorništva.
4. Udeo prosvetara na internom vaspitnom radu. Konačna odluka za jedinstven sistem i metodu.
5. Prosvetni rad u seoskim jedinicama (Program. Organizacija po okr. prosv. nadzorništva).
6. Obaveštajna služba. Veća briga za sok. štampa. Župsko glasilo.
7. Statistika o prosvetnom radu.
8. Radio. Film. Skioptikon.
9. Tyrševa godina. Tyrševa štafeta župe Osijek.
10. Obavezan kalendari priredbi za god. 1932.
11. Eventualija.

Zajednička proslava 1. decembra osječkih sokolskih društava decembra je ove godine veoma svečano učestvovanje predstavnika vlasti, korporacija, kulturno nacionalnih i humanih društava te ogromnog broja Sokola sviju kategorija i građanstva. Aranžman proslave, ukusna dekoracija dvorane i primeran red dali su celoj proslavi ne samo svečani karakter, nego

i veoma simpatičnu sliku. Velika vežbaonica bila je već pre početka programa prepuna učesnika, tako da su mnogi morali ostati vani, jer u dvorani više nije bilo mesta. Bio je postavljen visok podij velikih dimenzija dekorisan perzijskim sagovima i zelenjem. Na podiju je bio postavljen dugački stol, kod kojeg su seli svi članovi upravnih odbora župe i obiju društava. U prvim redovima publike prisustvovali su okružni inspektor g. Mile Dejanović, gradonačelnik g. dr. Vjekoslav Hengi, general g. Belimarković, drž. tužilac g. dr. Schubert, šef policije g. Mihajlović, šef finansijskog inspektorata g. Došen i drugi predstavnici najviših civilnih i vojnih vlasti.

Posle otvirane državne himne po fanfari Sokolskog društva d. g. otvorio je starešina župe brat Dimitrije Petrović svečanu sednicu istaknuvši važnost i značaj toga velikog praznika za naše Sokolstvo. Zatim je pročitao poslanicu zam. starešine Saveza. U svom govoru setio se starešina zaslužnih, a preminulih sokolskih radnika ove župe dra. Pavla Mergenthalera, Đurđice Jovanović, Karella Vodičke i Julija Weissa ml. Zatim je ravnatelj gradskog konzervatorija gosp. Lav Mirski, majstorski kao uvek, izveo na čelu Urbanovu »Serenadu« i Smetaninu »Uspavanku« uz glasovirsku pratnju gđice Elvire Fabing. Iza toga je prosvetar Sok. župe Osijek, brat A. Stanetti, održao predavanje o značenju praznika 1. decembra, upoređujući taj sokolski kult s našim narodnim kultom Vidovdana i označivši poslednji kao blagodarni pogled natrag u slavnu prošlost a kult prvog decembra kao pogled napred te želju i molitvu punu nade za budućnost. Fanfara je zatim otvirala »Operni smes« od Stolca. Svečani akt prevodnja dece u naraštaj, a naraštaja u članstvo obavio je starešina Sokolskog društva g. g. brat dr. Matej Perić, a polaganje sokolskog zaveta brat Drag. S. Schwlm, starešina Sokolskog društva d. g. Konačno je načelnik gornjogradskog društva brat dr. Stojan Muračević uz kratak govor podelio diplome pobjednicima na takmičenjima sa svesokolskog sleta u Beogradu i sa župskog sleta u Vukovaru. Brat starešina je zaključnom reči završio svečanu sednicu. — Veliki broj građanstva i članova te sokolske omladine ostao je još dugo na okupu plešući i zabavljajući se kod zvukova fanfare donjogradskog društva, koja je na svom debutu osvetlala lice. Proslava je u svakom pogledu odlično uspjela.

Sokolsko društvo Osijek donji grad održalo je 30. novembra u svim prostorijama »Hrv. doma« svoju akademiju u proslavu sokolskog praznika 1. decembra.

Program je bio sastavljen od biranih telovežbenih tačaka te muzičkih kompozicija novo osnovane fanfare. Program je otvorio proslavom brat Paja Močanin predavanjem o 1. decembru. Bilo je veoma pažljivo saslušano i ostavilo vrlo dubok utisak. Zeleni bi još češće da čujemo predavača i njegova zanimljiva razlaganja. Nastup novo osnovane fanfare prijatno je iznenadio prisutne tim više, kada se zna, da je tek pre mesec dana kreirana. Tačku »Mladost — Radost« izveo je ženski naraštaj dobro. Skupne vežbe na konju (naučnički naraštaj) imale bi većeg efekta, da je pozornica bila veća i viša. Slikovite plesne vežbe članica bile su dovoljno uvećane i dobro izvedene. Sastav iziskuje više vežbača. Vežbe na ručama bile su po prednjačkom zboru veoma dobro odvećbane. Drago nam je bilo videti mnoga metanja u tim vežbama, jer se po istima najbolje može prosuditi rutiniranost vežbača. Novi smerovi (ritmičke proste vežbe članica prednj. zbora) bila je jedna od najboljih tačaka programa. Nove ideje i novi smerovi ženske gimnastike.

»Devetka« je bila dobro odvećbana. I tom prilikom se oprobalo, da je pozornica premalena, te slikovitost ovih vežbi nikako nije došla do punog izražaja.

Predavanje brata Dragana Muka o dru. Miroslavu Tyršu bilo je obrađeno temeljito, svestrano i s mnogo truda i osećaja.

Dvorana je bila dupkom puna, akademija je u svakom pogledu vrlo dobro uspjela. Osim donjogradske publike videli smo mnogo Gornjogradana, a naročito članova gornjogradskog Sokolskog društva sa svojim starešinom bratom dr. Matejom Perićem na čelu. Uprava Sokolske župe Osijek bila je također zastupana velikim odaslanstvom, sa bratom II. zamjenikom starešine Stjepanom Vučićem na čelu.

SOKOLSKO DRUŠTVO VINKOVCI.

† Brat Vladimir Stražnicki.

Jugoslovensko Sokolstvo, a naročito Sokolsko društvo u Vinkovcima zadesila je teška i gorka nesreća smrću odličnoga člana i Sokola brata Vladimira Stražnickoga. U najlepšim muževnim godinama života, kad je još dugi niz godina mogao svoj život posvetiti radu za svoj narod i otadž-

binu, a osobito za jugoslovensko Sokolstvo, nemila bolećica prikovala ga uz krevet, iz kojega nije nikad više ustao.

Brat Vladimir Stražnicki pripada onoj predratnoj generaciji, koja se u najtežim časovima našega robovanja

† Brat Vladimir Stražnicki

oduševljavala i zanosila jugoslovenskom idejom, za nju se u svakoj prilici otvoreno i neustrašivo izlagala i uvek u svome srcu gajila nadu i želju za ujedinjenjem našega naroda, u čemu je videla njegov jedini spas i slavnu budućnost. Duboko prožet tom idejom gajio je on u svom srcu idealno čistu i nikad ničim neokaljanu ljubav prema svomu narodu i otadžbini i u toj ljubavi našao je najsigurniju i najbolju direktivu za sav svoj rad u celom svom privatnom i javnom životu. Bezgranična ljubav prema otadžbini Jugoslaviji i prema jugoslovenskom narodu nije oslabila ni na samrtnom času, kada je, oporaštajući se od svoje drage porodice, rekao svojoj deci: »Deco, budite uvek pošteni ljudi i dobri Jugosloveni.«

Svršivši pravne nauke na zagrebačkom Univerzitetu, brat Vladimir Stražnicki posvetio se sudskoj struci i kao takav službovao je u Novom Marofu, Samoboru, Velikoj Gorici i kao većnički tajnik Banskoga stola u Zagrebu, odakle je za vreme rata, 1916. godine, premešten u Vinkovo, gde je kao starešina suda proboravio punih 15 godina u teškom i odgovornom, ali nadasve savesnom i prilježnom radu.

Zamernom svojom inteligencijom, bogatim teorijskim i praktičkim znanjem, a nadasve po svojoj visoko razvitoj pravnoj svesti koju je on smatrao jednom od najvećih vrhina čoveka, brat Vladimir Stražnicki stekao je u svim krugovima glas odličnoga pravnika, koji je taj svoj glas dokumentovao ne samo u sudskoj dvorani, svojim do kraja svesnim i nepristranim radom, već u celokupnom svom javnom i privatnom životu i delovanju. U pravdi je gledao jednu od najglavnijih osnovica života, pravdu je smatrao kao najvažniji regulator svih društvenih pojava i kao najbitniji uslov sreće i zadovoljstva pojedinca i celoga naroda. I kad bi god on, bilo u vršenju svojih zvaničnih dužnosti, bilo u prijateljskom razgovoru izrekao reči: »To je pravica ili »To nije pravica«, u tim je rečima uvek bila sadržana manifestacija njegove visoko razvite pravne svesti i njegova dubokoga pravnoga osećaja.

Kao što se u njegovu pozivu uvek ispoljavao pravi, topli i plemeniti idealizam, koji je on u svakoj prilici bez ikakve sentimentalnosti znao dovesti u sklad sa realnim životom, tako je taj idealizam dolazio do mnogo većega i snažnijega izražaja u celom njegovom privatnom životu. Čvrst i nepokolebiv karakter, koji ni pod koju cenu ne otpusta od svojih životnih principa; čovek snažna duha i opsežne erudicije, a uz to demokratski u najidealnijem smislu ove reči; ponosan, pun samopregora i odricanja, a uz to društven, dobar prijatelj i drug prema svakomu u komu je našao pošteno i iskreno srce. Uvek oduševljen za sve što je istinito, lepo i dobro, bio je veliki prijatelj umetnosti i sve je pojave našega umetničkoga i uopće kulturnoga života pratio s najvećim interesom, pri čemu se osobito isticao njegov vanredno kritički duh. Skroman u životu, bez ikakvih velikih pretenzija, najveće mu je bilo zadovoljstvo, kad je mogao siromahu pomoći svojim bogatim znanjem, iskustvom, dobrim savetom, i prijateljskom reči. Kao dobar muž i dobar otac, bio je nadasve ponosan na svoju brojnu porodicu, za koju je živio, radio i brinuo se do poslednjeg daha svoga života.

Samo čovek ovakova karaktera i ovako plemenite duše mogao je biti pravi i oduševljeni Soko. Kad je posle našega narodnoga ujedinjenja proklamovana ideja jedinstva Jugoslovenskoga Sokolstva brat Vladimir Stražnicki bio je među prvima, koji se svom

dušom predao, da radi u Vinkovcima na realizovanju ove velike ideje. I od toga doba vidimo ga uvek u prvim redovima, gde sve svoje sile, sve sposobnosti, naročito znanje, iskustvo i autoritet, ulaže za što bolji napredak Sokolstva, jer je u njemu video spas, sreću i veliku budućnost svoga naroda, jer je u Sokolstvu video realizaciju velike i slavne jugoslovenske ideje. Skroman po svojoj prirodi nikad nije dopuštao da se njegovo ime u velike javno ističe, jer se uvek držao principa, da je glavno rad, a ličnosti su sporedne. A kad je jugoslovenska sokolska misao, godine 1927., došla u najteže iskušenje, te joj je pretila opasnost da bude ugrožen i njezin opstanak u Vinkovcima, onda je, u tim najtežim časovima, brat Vladimir Stražnicki morao ostepiti od svojih principa i preuzeti starešinstvo u svoje ruke da spasi sokolsku misao u Vinkovcima. Na tom je položaju ostao samo kratko vreme, jer čim je video da je opasnost minula, predao je vodstvo u druge ruke i postao samo skromni, ali oduševljeni sokolski radnik.

Veliku i bezgraničnu ljubav prema Sokolstvu dokazao je brat Vladimir i tim, što je tu ljubav potpuno prelio i na celu svoju brojnu i njemu dragu porodicu. On, Soko sa svojom dragom suprugom sestrom Sokolicom i sa sedam dičnih Sokolčića, bili su ures i ponos vinkovačkog Sokolskog društva. Njihovim radom dizala se, cvetala je i napredovala sokolska misao u Vinkovcima kao nikada pre, a porodica Stražnicki bila je žarište iz kojega se sokolska ideja širila u Vinkovcima i dalje u sva mesta u koja je dosizao rad vinkovačkog Sokolskog društva. Radom porodice Stražnicki postizavalo je vinkovačko Sokolsko društvo svuda najlepše uspehe. Bez tih dičnih Sokolova i Sokolčića nije se mogla prirediti nijedna uspešna priredba, a gdegod su oni učestvovali, tamo se sokolska misao manifestovala u punoj svojoj snazi. Na svakoj akademiji, sletu, takmičenju i drugim priredbama ime Stražnicki isticalo se među prvim i najboljim Sokolima. Takove uzor Sokole mogao je da odgoji samo otac kao što je bio brat Vladimir Stražnicki.

I napokon istrošen neumornim radom, svesnim i nesebičnim radom i slomljen teškom borbom za život morao je klonuti. Teška bolećica koja se podmuklo i potajno zavukla u njegovo izmoreno telo, oslabila je njegov organizam tako, da se morao okaniti svakoga rada i potražiti leka svojih bolesti. Bilo je prekasno. Dve godine izjedao je crv teške bolesti njegov slabi, ali ipak otporni organizam i napokon prekinuo nit njegova teškoga ali poštenoga i čistitoga života. Umro je 29. novembra 1931. g., baš u času kad se u njegovu uvek jakom i svežem duhu porodila najjača želja za životom.

Kako je skromno živio, tako je uvek želeo da bude skromno i pokopan. Pre smrti ostavio je opširno pismo, u kojem je, među inim, bila izražena njegova poslednja želja da mu ukop bude posve jednostavan, bez ikakvih počasti i bez ikakova spoljašnjega sjaja. Toj mu je želji udovoljeno, ali je ipak sahranjen uz mnogobrojno učešće svojih prijatelja, Sokola i štovalaca, koji su ga u dubokoj žalosti otpratili na večni počinak.

Sokolsko društvo u Vinkovcima, poštujući njegovu poslednju želju, nije moglo da se nad njegovim grobom s njime oprosti i da mu iskaze bratsku ljubav, poštovanje i veliku zahvalnost za njegov nesebičan i požrtvovan rad. Zato to čini ovim načinom, da bi sačuvalo trajnu uspomenu na svoga najboljega brata.

Neka je večan spomen i slava uzor čoveku, mužu, ocu, Sokolu i rodoljubu!

SOKOLSKO DRUŠTVO SOTIN.

Ovo društvo sa svojom upravom i članovima proslavilo je svoj sokolski praznik prvi decembar na najsvečaniji način i to prvi put ove godine, jer je ovo prva godina osnutka Sokolskog društva u Sotinu.

Ujutru istog dana sakupljena braća krenula su u crkvu na blagodarenje.

Posle blagodarenja krenula je povorka Sokola sa ostalim pučanstvom u školu, gde je brat prosvetar i mesni učitelj Živko Gavrilović održao predavanje o značenju toga dana u istoriji Jugoslavije. Posle njega uzoo je reč izaslanik Sokolskog društva Vukovar brat dr. Isa Matić, koji je također istaknuo početak i istoriju Sokolstva, a zatim je društveni tajnik brat Žika Nikolić pročitao poslanicu bratskog Saveza.

U znak ove proslave priredio je učitelj Gavrilović sa ostalim učiteljstvom sa svojom decom (podmlatkom Sokola) pozorišni igrokaz »Dub Sokolstva« uz nekoliko lepih deklamacija, izvedenih po školskoj deci.

Svečanu sednicu otvorio je tačno u 11 sati brat starešina Đuro Kušić i pozvao svu braću i sestre da ustraju u sokolskom radu i da sokolskoj ideji budu uvek na ponos i diku, naglasivši, da je današnji dan najznačajniji za sve naše Sokolstvo. — Poziva nadalje

svu braću i sestre, da polože zakletvu, koju je zatim obavio brat potstarešina Ivan Viduman.

Sa ove proslave upućen je telegrafski pozdrav I. starešini Sokola kraljevine Jugoslavije Njegovom Visočanstvu prestolonasledniku Petru.

U vezi s ovim praznikom priredio dana 5. decembra 1931. društveni tajnik s članovima i članicama sokolsku zabavu s pozorišnim igrokazom »Kumovanje« od Jurkovića, gde se je uz sokolsku glazbu još i toga dana proslavljao ovaj značajni državni praznik.

Župa Split

SOKOLSKO DRUŠTVO SUTIVAN.

Naše mlado Sokolsko društvo proslavilo je ove godine veoma svečano 1. decembra. Nakon blagodarenja, kojemu je učestvovalo celokupno članstvo i općinska uprava, kao i građanstvo, u 10 sati održana je svečana društvena sednica u mesnoj općinskoj dvorani, kojoj su prisustvovali članovi svih kategorija u svečanim odorama i građanskom odelu i koja bila otvorena sa pevanjem »državne himne«. Za ovim je brat starešina Ivan Markov pozdravio prisutne i lepim govorom ocrtao sva stradanja i patnje našeg naroda za oživotvorenje narodne slobode i ujedinjenja. Spomenuo je ropstvo naše braće pod tudim jarmom, nemili udes narodnog borca goričkog nadbiskupa dr. Fr. Sedeja, a nakon toga i naše umrle članove, kojim se je kliknulo »Slava«.

Nakon ovoga je br. tajnik Juraj Ljubetić pročitao poslanicu Saveza, koja je od svih prisutnih saslušana velikom pažnjom.

Nadalje je br. prosvetar Blaž Matić održao veoma lep i zanosan patriotski govor, ocrtavajući značaj 1. decembra. Zatim br. prosvetar poziva celokupno članstvo na zajedničku sudanju za što bolji uspeh i napredak ovoga društva. Upozorio je k tome na IX. svesokolski slet, koji će se držati u Pragu godine 1932., a kojemu će učestvovati i jugoslovensko Sokolstvo u velikom broju, pak preporuča, da i ovo naše mlado društvo po mogućnosti sudeluje ovome sletu u što većem broju.

Zatim je br. potstarešina B. Šlachta pozvao sve nove članove na polaganje svečanog zaveta na ruke br. starešine, nakon čega je svečana sednica završena pevanjem raznih nacionalnih pesama.

Kroz čitav dan mesto bijaše okićeno zastavama i sagovima, a na večer braća članovi, povratnici iz Amerike, upriličile zajedničku večeru, na kojoj je između patriotskih govora i razgovora bilo iznešeno i pitanje, na koji način bi se moglo poraditi oko toga, da naše društvo dođe jednom do svog Sokolskog doma, da bi time uzmoglo što jače širiti sokolsku ideju.

Zaista, proslava 1. decembra ove godine u Sutivanu ostaće nam dugo u pameti, jer je obavljena na jedan lep i iskren način. — B. Š.

Župa Sušak - Rijeka

PROSLAVA 1. DECEMBRA U SUŠAKU.

Sokolska društva sa teritorija grada Sušaka, Draga, Kostrena, Sušak-Rijeka i Trsat, proslavila su i ove godine 1. decembar zajednički i na svečani način.

Ujutro, nakon svečanog blagodarenja, sakupilo se čitavo članstvo, naraštaj i veći deo dece u velikoj kinodvorani u Sokolskom domu u Sušaku, da prisustvuju svečanoj sednici i svečanom polaganju sokolskog zaveta. U dvorani se je iza 10 sati okupilo preko 1000 sokolskih pripadnika sviju kategorija, dok je balkon bio potpuno zaposednut odličnim uzvanicima, predstavnicima vojnih i civilnih mesnih vlasti, konzularnim predstavnicima stranih, prijateljskih država i delegatima pojedinih nacionalnih i privrednih organizacija. Dvorana je za tu zgodu bila ukrasena slikama Njihovih Veličanstva Kralja i Kraljice, Nj. Vis. prestolonaslednika Petra, osnivača Sokolstva Tyrša i Fügnera, državnim i sokolskim barjacima i sokolskim emblemima.

Kad je tačno u zakazano vreme, u 10 i po sati, stupilo na podij pozornice starešinstvo župe, predvedeno od župskog starešine br. Iva Polića i upravnih organa svih četiriju mesnih društava, prizvala je prostrana dvorana upravo divnu sliku tim više što je vrlo velik broj članstva nosio svečanu sokolsku odoru, a dece i naraštaja crvenu košulju. Među uzvanicima isticao se lep broj gg. oficira mesnog garnizona.

Iza što je vojna muzika otvirala državnu himnu, otvorio je župski star. br. Ivo Polić svečanu sednicu. Pri tom je održao kratak, ali vatan govor, u kojemu je u prvom redu pozdravio Nj. Vel. Kralja, kao prvoga Sokola, zatim Nj. Vel. Kraljicu, pa Nj. Vis. prestolonaslednika Petra, kao prvog starešinu Sokola kraljevine Jugoslavije. Zatim je pozdravio predstavnike vlasti i udruženja pa sve prisutnike. Još se je s nekoliko toplih reči setio naših milih pokojnika, koji su u minuloj godini preminuli, i nekih starijih naših

zaslužnih pokojnika, a setio se i naših istarskih mučenika, kojima su prisutnici kliknuli: Slava!

Iza toga je održana sednica po utvrđenom dnevnom redu. Župski tajnik br. M. A. Omerbegović pročitao je poslanicu I. zamenika saveznog starešine, Župski prosvetar br. I. Ivančić održao je svečani govor o značenju praznika 1. decembra. Direktor real. gimnazije br. Ivo Brgić održao je nagovor podmlatku, koji prelazi u naraštaj, odnosno u članstvo.

Zatim je usledio najsvetčaniji momenat proslave. Oko 200 članova i članica, sviju staze i starosti, od 18 godišnjeg mladića do 75 godišnjeg starca, položilo je na ruke župskog starešine svečani zavet sokolskoj misli i narodnom jedinstvu. Formulu zaveta pročitao je starešina Sokol. društva Trsat br. M. Kolacio uz nekoliko prigodnih reči. Čitava je dvorana u jedan mah ustala na noge i s uhićenjem i pleskanjem je odobravalala, naročito kad se s br. starešinom rukovao koji stariji brat ili sestra.

Kad je i to bilo gotovo, zaključio je br. starešina sednicu, dok je muzika intonirala sokolsku koračnicu. Vojna muzika je koncertirala i za vreme sednice između pojedinih točaka.

Navečer je održana u istoj dvorani svečana akademija Sokolskog društva Sušak-Rijeka, koja je vrlo dobro uspjela i moralno i finansijski. Nastupile su sve društvene kategorije i to najvećim delom prostim vežbama za Prag god. 1932. Naročito su dobro izvedene vežbe članica, koje su se svojom elegantnošću gledaocima osobito dopale. Najbolje su izvedene vežbe muškog članstva. Muški naraštaj je dobro izveo proste vežbe »Oj Slavenci«, ali je mogao još i bolje. Vežbe ženske dece s obručima i skupine muške dece bile su dobre.

Pre akademije održao je vrlo lep govor Sokolić Dušan Jovanović, koji je s osećajem i posebnim naglasnom pozvao prisutne da čuvaju naše narodno jedinstvo i da kazne i satru svakoga, koji se usudi da u nj dirne. Na kraju akademije prikazane su 4 žive slike, sve jedna lepša od druge, kojima se veliča osnivača Sokolstva dra. Miroslava Tyrša.

Te slike i po svojoj zamisli i po svojoj izvedbi zaslužuju opće priznanje te služe na čast onome, ko ih je zamislio i složio.

Akademija je potrajala do 11 sati, a nakon nje održan je ples u sokolani.

SOKOLSKO DRUŠTVO SENJ.

Ove godine Sokolsko društvo Senj na osobito svečan način proslavilo je praznik našega ujedinjenja.

Sveukupno je članstvo najpre prisustvovalo u stolnoj crkvi molitvama zahvalnicama. Iza čestitanja u sreskom načelstvu, održana je nešto iza 10 sati, u dupkonoj sokolani, iskličenoj zelenilom, slikama i čilimovima, svečana sednica, kojoj je prisustvovalo malone sve članstvo, predstavništvo vlasti i omladina svih mesnih

škola. Iza državne himne i govora br. starešine Lad. Krajača pročitao je br. tajnik Ivo Ružić poslanicu I. zamenika saveznog starešine. Zatim je društveni prosvetar br. prof. A. Šepić održao vrlo lepo predavanje o značenju 1. decembra. Sledila je deklamacija »Jedinstvu«, koju je odlično deklamovala naraštajka Blianka Rukavina. Zatim je br. starešina nakon prigodnog govora preveo 15 dece u naraštaj, 8 naraštajaca u članstvo, od kojih je primio i svečani zavet, pa je, uputivši saveznom starešini Nj. Vis. nasledniku prestolja Petru topao pozdrav, završio sednicu. Sednicu je zaključila mladež osnovne škole otpjevavši skladno pesmu »Slovenac, Srb, Hrvat«.

Kao nastavak proslave održana je u subotu dne 5. ov. m. svečana akademija u dvorani »Hotela Nehaj«. Program je bio biran, obilan i zgodan, potpuno u duhu Sokolstva. Poset je bio odličan. Akademija je započela državnim himnom iza koje su sledile vežbe svih članskih, naraštajskih i dečkih kategorija. U svemu je nastupilo 152 lica. Izvedene su proste vežbe i vežbe na spravama. Pojedine vežbe, koje su uvećala braća Majcan, Kekini, Durbešić, Bendelja i D. Krmptič, izvedene su uz pratnju gradske glazbe točno i složno. Vežbe su bile na visini. Na programu su bile i 3 prigodne deklamacije. Na koncu je prikazan igrokaz Stj. Roca »Duh Sokolstva«. Mladi diletanti, sve društveni članovi, iako početnici, vrlo su lepo odigrali svoje uloge. Posle toga sledio je ples. Sokolsko se društvo Senj može da ponosi ovom priredbom. Ovaj lep uspeh neka nam bude poticajem za još višji rad. Ne sustajmo, ako i nailazimo na svakom koraku na zapreke, čak i onde gde bismo morali naći u prvom redu razumevanje i punu potporu.

SOKOLSKO DRUŠTVO FUZINEVRATA.

Naše je društvo proslavilo 1. decembar na svečan način, kako dolikuje sokolskom i narodnom prazniku. Blagodarenju u crkvi prisustvovalo je celokupno članstvo. Iza toga održana je u Sokolskom domu svečana sednica. Nakon državne himne održao je br. starešina govor i pročitao je poslanicu I. zamenika saveznog starešine. Muzičke kompozicije je odigralo glazbeno društvo »Goranin«. Predavanje o značenju 1. decembra održao je br. prosvetar. Deklamacije s patriotskom temom izvedene su po sokolskom podmlatku. Brat starešina je nakon lepog prigodnog govora preveo decu u naraštaj i naraštaj u članstvo. Nakon toga je sledilo polaganje zaveta novoga članstva. Muzičkom kompozicijom je završena sednica. Iza toga je br. prosvetar održao govor u slavu velikog Jugoslavena Račkoga, kome je naše društvo u čast i ove godine položilo venac na podnožje spomenika. Venac su isplele sestre naraštajke.

Posle podne priredilo je društvo akademiju u Sokolskom domu, koja je bila dobro posećena uza sve to što je ta dana kod nas vladalo veliko nevreme. Iza akademije bila je čajanka i plesna zabava.

Proslava je u svakom pogledu prošla dostojno dana našega praznika.

Župa Varaždin

ZUPSKI PREDNJAČKI TEČAJ.

U nedelju 29. novembra o. g. otvoren je prvi župski prednjački tečaj u Varaždinu. Tečaj polazi 9 članova i 6 članica. Usled toga, što neka braća i sestre nisu mogli dobiti potrebno otustvo i radi nedostatka materijalnih sredstava, nisu mogli svi, koji su se u tečaj javili i isti polaziti. Otvorenju tečaja prisustvovali su upravni i tehnički odbor župe, na čelu s braćom Belčićem i Starejem, koji su održali prva predavanja. Tečaj traje do 22. decembra kroz čitav dan.

PROSLAVA UJEDINJENJA U VA-RAZDINSKOM SOKOLU.

Kao i prošle godine proslavilo je Sokolsko društvo Varaždin dan Ujedinjenja u dva puta, i to 29. novembra posle podne za naraštaj i decu, a 1. decembra naveče za članstvo. Obe priredbe bile su brojno posećene, pa se je dosadnje gradska gombaona pokazala premalena da primi tako veliki broj građanstva. Starešina društva, brat Stjepan Novaković, predsedavao je obim svečanim sednicama istaknuvši, u lepim govorima, veliko značenje tog našeg praznika. 29. novembra održao je predavanje proćelnik naraštajskog otecka brat Ivan Kocijan, nakon čega je preveden veći broj dece u naraštaj te su razdelene naraštaju diplome, koje je su osvojili na sletu u Beogradu i na župskim natečajima. Naraštajka Kamila Lukačević deklamovala je s mnogo čuvstva prigodnu pesmu, nakon čega su nastupile pojedine kategorije dece i mladog naraštaja pod vodstvom braće Suligoja, Gjuraka i Sabljaka te sestre Stech.

Na 1. decembra obavljeno je i polaganje zaveta, čitanje poslanice brata Gangla, te deljenje diploma članicama i članovima. Naraštajac Mohr lepo je deklamovao jednu pesmu, nakon čega je sledio tehnički deo programa, koji je pokazao znanat napredak matičnog društva. Naučnički naraštaj nastupio je, predvođen po bratu Rudolfu Mejnaricu, u Mudrijemovom »Krugue«. Tačnost i sigurnost odlike su te izvedbe. Ženski naraštaj izveo je od Holecove »Ritmicku igru«, koja se je vrlo svidela te od Sagrađa Grigovu E-mol Sonatu. Precizna i elegantna vežba naraštajki izazvala je burno odobravanje. Konjički oteck društva izveo je pod vodstvom brata Miće Kovačevića vrlo dobro vežbe sa sabljama. Sledila je teška Erbenova gimnastička osmorica, koju su članovi izveli odlično. Članice

nastupile su u »Plesu s venčićima« od Dubove. Ta simbolička vežba odvežbana je s mnogo razumevanja, pa je i njihov nastup oduševio gledaoce. Naraštajci izveli su efektnu Kutniovu vežbu s kopljima. Akademija završena je nastupom članova na visokim ručama, gde su se napose istakli i ubrali mnogo pljeska. Osim već spomenutih, uvećbali su pojedine kategorije i predveli ih načelnik brat Zvonko Suligoj i načelnica sestra Marija Stech.

Vežbe obih dana pratili su uz klavir braća Juraj Stech, Dragan Šifman, Tuma i Antun Zima.

Posle priredbi održane su zabave i to prvog dana uz svirku društvene muzike, kojom je ravnao brat mo. Franjo Vauček, a drugog dana uz vojnu muziku. Obim priredbama prisustvovala je, uz predstavnike civilnih i vojnih vlasti i čitavi odbor župe.

PROSLAVA U DONJOJ DUBRAVI.

29. novembra održalo je agilno Sokolsko društvo u Donjoj Dubravi proslavu 13-godišnjice Ujedinjenja. Nakon lepog govora starešine brata Mije Lisjaka i deklamacije naraštajke Pavla Haramije nastupila su muška i ženska deca, muški i ženski naraštaj, te članovi u sedam raznih prostih i ritmičkih vežbi, te na ručama. Proslavu zaključio je pevački zbor pesmom »Jugoslavijko«. Sve su vežbe vrlo dobro izvedene, a naročito su se svideli naraštajke u lepim medimurskim nošnjama. Društvena glazba pod ravnanjem brata Ivana Vučenika uložila je mnogo truda za tu proslavu, jer su sve vežbe izvedene uz pratnju glazbe.

PROSLAVA U KOTORIBI.

Na krajnjoj granici naše države proslavljen je 1. decembar na vrlo svečan način. Pre podne održana je prema uputama župe svečana sednica, a naveče akademija, koja je započela sviranjem himne i predavanjem prosvetara brata Maksimovića o značenju 1. decembra. Deklamovane su pesme »Nove pokolenje«, »Poklič Sokola«, »Ujedinjenje« i »Sokolska himna«, dok su članovi i naraštaj nastupili u sedam raznih vežbi pod vodstvom načelnika brata Tome Baruleka. Akademiju je završio društveni pevački zbor »Sokolskom pesmom«.

PROSLAVA U JALZABETU.

Naša četa proslavila je naročito svečano ovogodišnji i sokolski praznik. Sve članstvo sakupilo se je nakon blagodarenja u osnovnoj školi, gde je održana svečana sednica, kojoj je predsedao starešina brat Gabrijel Bubanić. Sednici su prisustvovali i predstavnici državnih i opštinskih vlasti, te vatrogasno društvo. Nakon čitanja poslanice održao je tajnik brat Marijan Đurđević prigodno predavanje, deca su deklamovala sokolske pesme, a glazba je otvirala državnu himnu. Na toj svečanoj sednici izabran je predsednik

vlade g. Petar Živković počasnim članom čete. Novi članovi položili su zakletvu, a pevački zbor je pevanjem zaključio ovu lepu proslavu u našem selu.

SVEČANA AKADEMIJA U IVANCU.

Na 1. decembra održana je posle blagodarenja svečana sednica, kojoj je predsedavao starešina brat Vladimir Rožić. Sednica je održana prema raspisu župe.

U subotu 5. decembra priredena je svečana akademija. Istu je otvorio brat Rožić, a iza njega je brat dr. Križglović održao snažan i interesantan govor o značenju 1. decembra, setio se i zarobljene braće. Pod vodstvom društvenog načelnika, brata Milana Gobca, izveden je telovežbeni program, koji se je odlikovao lepim izvedbama te ostrim nastupom raznih kategorija. Nastupila su ženska deca u vežbi s rupčićima, pa dve vrste naraštajaca, koji su se natekali u preciznosti izvedbe, zatim muška deca, članice u prostim vežbama i kao mornari koja se je naročito svidela. Članovi nastupili su također u prostim vežbama, koje su izvedene vrlo dobro. Na ručama nastupila je vrsta članova i vrsta naraštajaca. Akademija završena je efektom skupinom sviju kategorija i deklamacijom jednog naraštajca.

Akademiju prisustvovala je pored predstavnika mesnih vlasti i starešina župe brat Mladen Belčić.

PREDAVANJE U NEDELIŠĆU.

U četvrtak 26. novembra o. g. priredio je prosvetni odbor Sokolske čete Nedelišće predavanje, na koje je došao veliki broj seljačkog sveta, naročito starijih ljudi, koji dosele nisu dolazili na slične priredbe. Članovi župskog prosvetnog odbora održali su dva predavanja i to brat Milan Kaman »Da li je selo potrebno Sokolstvu?«, a brat dr. Miroslav Posmodi »O sušičie uz filmdiapozitiv. Oba predavanja saslušana su s velikim interesom, te su predavači zamoljeni, da se naskoro opet svrate u sredinu te agilne čete.

PROSLAVA 1. DECEMBRA U BARTOLOVCU.

U selu Bartolovcu proslavljen je narodni blagdan na svečan način. Uz svirku četne fanfare prisustvovala su sve kategorije blagodarenju, nakon čega je održana svečana sednica, kojoj je predsedao starešina čete brat Josip Šagi. Nakon otpevane himne održao je načelnik čete brat Petar Grah lepo predavanje o našem državnom i narodnom ujedinjenju. Edviga Kušter deklamovala je »Bratsko kolo«, a Katica Šagi »Sokolsku pesmu«. Obe deklamacije su pozdravljene od slušaoca. Pevački zbor otpjevao je jednu pesmu nakon čega su nastupila muška i ženska deca u dobro izvedenim vežbama. Posle podne održana je, uz sviranje četne fanfare, uspjela zabava.

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREPŠTINA

Branko Palčić Zagreb, Kraljice Marije 6

Dobavljač Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije
Brzojavni naslov: »Trikotaža« Zagreb * Telefon interurban 26-77

Izrađujem sve vrste sokolskih potrepština za javni i izletni nastup svih kategorija našega članstva i to tačno prema propisu Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. Slike u originalnim bojama propisanih odijela nalaze se u knjizi »Organizacija Saveza SKJ«. — Zahtevajte cjenike i prospekte. — Cijene vrlo umjerene, a za točnu i solidnu izradbu jamčim.

Sjemena
za polje i vrt
na veliko i
malo nudi
Sever & Ko.
LJUBLJANA
Tražite cjenik!

Hotel - Pension
Vlastito kupalište
»JADRAN« SUŠAK
potpuno renovirano
Pod novom upravom
Preporučuju se vlasnici
M. V. KUNDIĆ

Tvornica gimnastičkih i sportskih sprava

J. Oražem
Dobavljač Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije
Ribnica, Dolenjsko
izrađuje sve sokolske vežbače sprave, opreme čitavih društvenih i školskih vežbaona, sportske potrepštine za laku atletiku, sprave za letna vežbališta, kupališta i bašče lju-ljanke, sprave za decu itd. Izrada savršena i elegantna, poslužba najsolidnija, cene najumerenije. — Ilustrovani cenik besplatno.
OSNOVANA 1881. GOD.

Galerija naših mož

naj krasi stanovanja, društvene prostore in dvorane!

1. Trubar	8. Gregorič	15. Gangl
2. Vodnik	9. Aškerc	16. Parma
3. Slomšek	10. Tavčar	17. Župančič
4. Prešeren	11. Levce	18. Kernik
5. Levstik	12. Erjavec	19. Maister
6. Stritar	13. Jenko	20. Finžgar
7. Jurčič	14. Cankar	21. Strosmayr

Velikost: 61.5 x 47.5 cm Slika à 10 Din

Naročila izvršuje založništvo:

Učiteljska knjigarna v Ljubljani,
Franciškanska ulica 6

Svako sokolsko društvo, svaki član i svaka članica treba da nabavi

Sokolsku knjižnicu

I. sveska:	E. Gangl: O sokolski ideji.
II. "	Ing. Lado Bevc: Sokolsko prosvetno delo.
III. "	Dr. Miroslav Tyrš: Naš zadatak, smer i cilj.
IV. "	Vekoslav Bučar: Dr. Ivan Oražen.
V. "	Dr. Miroslav Tyrš: Sokolska gesla.
VI. "	Jan Pelikan: Dr. Miroslav Tyrš.
VII. "	Jan Křen: Cilj sokolskih teženj.
VIII. "	E. Gangl: Tyršovo Sokolstvo. (Sloven. tekst.)
VIII. a "	Isto. (Srpsko-hrvatski tekst.)

Svaka sveska stoji 3 Din

PUTEVI I CILJEVI

U tvrdom povezu 8 Din

Franjo Mačus: ODOJKA (VOLLEY BALL)
U kartonu 12 Din

Franjo Malin: Praktički udžbenik češkog jezika.
U kartonu 25 Din

Dr. Viktor Novak: SLESLOVENSKA MISAO
U kartonu 9 Din

Jugoslovenska Sokolska Matica
Ljubljana, Narodni dom

Telefon 25-43 / Račun poštanske štedionice Ljubljana 13.831

Trgovina sokolskih potrepština i krojačka dvorana

Grga Horvatek

Dobavljač Saveza Sokola kralj Jugoslavije

ZAGREB
FRANKOPANSKA ULICA 9

Izrađujem sve vrste propisanih sokolskih svečanih i vježbačkih odijela, za sve kategorije muško i žensko članstvo. Prodaja svih sokolskih potrepština uz vrlo umjerene cijene. — Robu razaslijem pouzecem. Vanjskim društvima obavljam brzu otpremu.